

Izhaja vsak četrtek

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
34100 Trst, Ulica Ghega 8/I, Te-
lefon 28-770. 34170 Gorica, Piazza
Vittoria 18/II. Pošt. pred. (casel-
la postale) Trst 431. Poštni če-
kovni račun Trst, 11/6464
Poštšina plačana v gotovini
T E D N I K

NOVI LIST

Povečana izdaja 100 lir

N A R O Č N I N A:
četrtna lir 600 — polletna lir
1000 — letna lir 2000 • Za ino-
zemstvo: letna naročnina lir 3000
Oglasipodogovoru
Spedizione in abb. post. I. gr. bis
S E T T I M A N A L E

ŠT. 725

TRST, PETEK 20. DECEMBER 1968, GORICA

LET. XVII.

Vedno aktualno oznanilo

Spet se oglašja v duhu našega moderne-
ga sveta angelsko oznanilo svete noči: »Sla-
va Bogu na višavah in mir ljudem na zem-
lji, ki so blage volje!«

To oznanilo doni sicer za naš telesni
sluh neslišno in celo najnatančnejši prislu-
škovalni aparati vojsk obeh svetovnih tabo-
rov ga ne bodo registrirali, a vendar mo-
gočno odmeva v naših dušah in srcih. Zato
ni nič manj resnično, kakor če bi se širilo
po zračnih ali radijskih valovih. Celo res-
ničnejše je; registrira ga najnatančnej-
še čutilo v človeku: naša vest, pa tudi naš
razum.

Ni prav, če bi iskali v Božiču le simbole,
kajti najgloblji pomen ima prav dejstvo,
da se je božje Dete rodilo na ta svet, da bi
nas odrešilo, in da se je rodilo ne v kra-
ljeviski ali bogataški palači, ampak v pastir-
skem zavetju in v jasliah, na slami, in star-
šema, ki sta bila revna, celo med najrevnej-
šimi v tisti deželi. S tem Bog ni izločil bo-
gategjnih iz tistih, katere je prišel odrešiti s
svojo Resnico, pač pa je hotel ljudem poka-
zati pot, ki vodi k zveličanju, pot ponižno-
sti in preprostosti, pot miru, ljubezni in po-
kornosti božjim zakonom katere nosi vsak
človek zapisane v svoji vesti.

Otopeli pa so zanje — ali se vsaj
delajo, kakor da ne čutijo več teh božjih
zakonov v sebi — vsi tisti, ki se hlastno in
naravnost bolešno ženejo samo za blagi-
njo tega sveta in so si izbrali za svojega
boga modernega Moloha — uspeh, materia-
liziran v vedno večjih dohodkih, v avtu
najnovejšega tipa, v bančnem kontu, v luk-
susu, v seksu. Ničevost tega lažnega boga,
tega sodobnega Moloha, se izraža v prazno-
ti, ki jo kljub vsemu razkošju občutijo v
sebi; praznosta pa jih dela nemirne in ne-
srečne. In ta notranji nemir, ta občutek
večne ogroženosti in nezadoščenosti je
kriv, da je današnji človek neuravnovešen
in da se zaganja iz enega lažnega navduše-
nja v drugo, iz enega ekstremizma v druge-
ga, iz ene revolucije v drugo v neprestanem
lovu za nekim popolnim idealom, za neko
popolno srečo, ki pa je ne more dati nič
drugega kakor izpolnjevanje božjih zako-
nov in zlasti tistih, ki so jih oznanjali an-
geli v noči Gospodovega rojstva s svojim
oznanilom, ki je pomenilo: ljubite Boga,
ljubite svojega bližnjega in ne počenjajte
zla.

Samo v tem je zapopaden pravi mir in
tudi prava človekova sreča, pa tudi rešitev
človeštva pred vsemi tistimi apokaliptič-
nimi katastrofami, ki mu danes groze. Zato
ni angelsko oznanilo v letošnji sveti noči
ni manj aktualno, kakor je bilo v noči de-
janskega rojstva božjega Deteta v revnem
hlevu v Betlehemu.

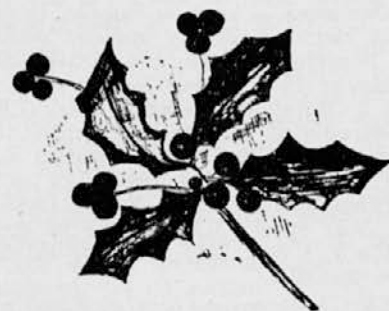
Vesele božične praznike

in srečno novo leto

želi naročnikom,

bravcem, sodelavcem in vsem Slovencem

NOVI LIST

RADIO TRST A

♦ NEDELJA, 22. decembra, ob: 8.00 Koledar; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša; 9.50 Glasba za kitaro; 10.00 Barrierov orkester; 10.15 Poslušali boste; 10.45 V prazničnem tonu; 11.15 Oddaja za najmlajše: »Deček iz Connecticuta«; 11.45 Ringarajz za naše malčke; 12.00 Nabožna glasba; 12.15 Vera in naš čas; 12.30 Glasba po željah; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj...; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.30 Ocvirk: »Srce v kletki«. Radijska igra; 16.25 Koncert pianistke Maureen Jones; 16.35 Revija orkestrrov; 17.30 Beseda in glasba; 18.00 Miniaturni koncert; 18.30 »Kino, včeraj in danes«; 18.45 Operetne melodije; 19.15 Sedem dni v svetu; 19.30 Klasiki lahke glasbe; 20.00 Sport; 20.30 Pod farnim zvonom župne cerkve v St. Mavru pri Gorici; 21.00 Semenj plošč; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 Sodobna glasba; 22.30 Zabavna glasba.

♦ PONEDELJEK, 23. decembra, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za srednje šole; 12.00 Trobentač Hirt; 12.10 »Pomenek s poslušavkami«; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Boschettijev trio; 17.20 Za mlade poslušavce; 18.15 Umetnost; 18.30 Radio za srednje šole; 18.50 Zbor »G. Verdi« iz Ronk; 19.10 Odvetnik za vsakogar; 19.20 Prikljubljene melodije; 20.00 Sportna tribuna; 20.30 Sestanek s Fansi; 21.05 Dardi »Srebrna riba«; 21.25 Romantične melodije; 22.00 Slovenski solisti. Orglar Hubert Bergant.

♦ TOREK, 24. decembra, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 11.50 Trio Hotcha in Hamilton; 12.00 Pod farnim zvonom župne cerkve v St. Mavru pri Gorici; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Sa-fredov orkester; 17.20 Za mlade poslušavce: Plošče za vas; 18.15 Umetnost; 18.30 Koncertisti naše dežele; 18.55 »The Five Lords«; 19.10 Rebuta »Kraška zgodba«; 19.25 Vaughn izvaja božične motive; 19.40 »Glej zvezdice božje«, slovenske zborovske pesmi; 20.00 Sport; 20.30 Prijetne melodije; 21.00 Beličič »Božično osrečjenje«; 21.30 Motivi, ki vam ugajajo; 22.00 Božične pesmi izvajajo Slovenski madrigalisti; 23.00 Pianist August in organist Schwarz; 23.30 Pred jaslicami; 24.00-01.00 Prenos polnočnice iz župne cerkve v Bazovici.

♦ SREDA, 25. decembra, ob: 8.00 Koledar; 8.30 Slovenske božične pesmi; 9.00 Sv. maša; 9.50 Franek: Preludij za klavir; 10.00 Vesel božič z glasbo; 10.50 Baročne skladbe; 11.15 Marija Peterlin: »De-klica pod božičnim dreveščkom«; 11.50 Veliki orkestri lahke glasbe; 12.30 Glasba po željah; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Igrata orkestra Bevilacqua in Casamassima; 15.30 Jeza: »Božična pravljica naših dni«. Dramatizirana zgodba; 16.50 Ansambel »The Ventures«; 17.00 Liviabella: »Božična pesem iz A Christmas Carol in Prose« Charlesa Dickens, operna enodejanka; 18.15 Klavirski duo Ferrante-Teicher; 18.30 Ljudske pesmi; 19.00 Malachrino in Faith izvajata božične motive; 19.30 Vodeb: »Jaslice v stari krščanski umetnosti«; 19.45 Ob ognjišču; 20.00 Sport; 20.30 Simf. koncert. V odmoru (21.10) Kravos: »Slovenska božična lirika«; 22.05 Motivi iz vsega sveta.

♦ ČETRTEK, 26. decembra, ob: 8.00 Koledar; 8.30 Godalni orkestri; 9.00 V prazničnem tonu; 10.00 »Božični utripi med Slovenci«; 10.30 Koncert božičnih pesmi. Združene cerkvene pevske zборе iz Trsta vodi Mamolo, pri orglah Macri; 11.15 Tončka Curk: »Mesijeva Mati«. Božična igra; 11.50 Glasba iz filmov Walta Disneya; 12.30 Glasba po željah; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Znanje melodije; 15.30 »Domovina — kruh in kamen«. Izbor iz Can-karjevih satiričnih del. V radijski priredbi Pregarča. Izvajajo dramske šole goriške ZSKP, režira Pregarč; 16.25 Zafred; Sekstet za 2 violini, 2 violi in 2 čela; 16.40 Glasbeno vezilo; 17.10 »Tema-tika Gospodovega rojstva v filateliji«; 17.20 Pri-jetne melodije; 18.30 Sodobni slovenski skladatelji; 18.45 Trobentač Rosso z orkestrom in zborom; 19.10 Pisani balončki; 19.40 Pojeta Jacksonova in Lanza; 20.00 Sport; 20.30 »Hlapci in gospodarji«. Komedija v 3 dej.; 22.15 Komorne skladbe; 22.35 Večerne melodije.

♦ PETEK, 27. decembra, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 11.50 Hampton in njegovi solisti; 12.10 Blagoznanstvo za domačo rabo; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Pachiorijev ansambel; 17.20 Za mlade poslušavce; 17.55 Slovenščina za Slovence. 18.15 Umetnost; 18.30 Koncert; 19.00 Sku-pina »I Marimba Song«; 19.10 Brosini: Državljan-ska vzgoja; 19.25 Kostelanetzov orkester; 19.45 »Be-

NOVA VLADA

Marianu Rumorju se je posrečilo ob koncu preteklega tedna sestaviti novo vlado sredinske leve, potem ko so se socialisti končno odrekli kujanju po volilnem neuspehu pri parlamentarnih volitvah; ta pa je bil bolj posledica njihove idejne in programske nejasnosti ter neodločnosti pa tudi naveličanosti njihovih pristašev nad neskončnimi pogajanjmi obeh struj o združitvi in programu, kot kaj drugega. Rumorjev vladni program temelji predvsem na socialnih reformah in gospodarskih izboljšavah, pa tudi na reformi državne uprave. Lahko se reče, da je sprejel v svoj vladni program vse najbolj nujne reforme. Omenjene so predvsem tele: reforma državne uprave, dosega popolne zaposlitve, izboljšanje šolstva, zvišanje pokojnin, ustanovitev dežel, kot terja ustava, davčna reforma in reforma državnega trusta Federconsorzi. Poleg tega vladni program tudi zagotavlja, da bo izve-

zbornici. Računajo, da bo debata končana v ponedeljek in da bo isti dan tudi glasovanje o zaupnici. Skoro ni dvoma, da bo vlada potrjena tudi tam. Italiji se tako obeta spet določeno obdobje vladne stabilnosti v znamenju sredinsko-leve koalicije, ki pomeni za zdaj (in verjetno še za daljšo dobo) edino realno perspektivo in razvojno možnost za italijansko demokracijo.

—0—

Novice po svetu

Režim generala Franca divja z naglimi vojaškimi sodišči nad Baski, ki zahtevajo narodno svobodo in neodvisnost. Te dni je tako sodišče v San Sebastianu spet obsodilo štiri Baske na ječo od 12 do 48 let.

★

V Sloveniji prirejajo javne razprave o predlo-gu nove republiške in zvezne ustave. Ponekod zahtevajo boljše zastopstvo kmetov v republiški zbor-nici. Na splošno pa se razprave dotikajo le orga-nizacijskih problemov v zvezi z delovanjem zbor-nic in volitev, kar pomeni, da ljudje ne razumejo dovolj smisla sedanje ustavne reforme, ki naj bi dala večjo avtonomijo republikam.

★

V SR Sloveniji mislijo na to, da bi zgradili pe-trolejsko čistilnico s kapaciteto 2,5 milijona ton na leto. To zahteva razvoj motorizacije v Sloveniji.

★

Koprski pristan je letos že presešel (prvič) mi-lijon ton prometa. Računajo, da bo prihodnje leto dosegel že 1.800.000 ton. To je nadvse razveseljiv napredek glavnega pristani Slovenije.

★

V Zambiji se je ubil pri letalski nerseči znani italijanski filmski igralec in režiser Antonio Cifa-riello.

★

Zdi se, da je Dubčekova usoda zapečaten. Ru-si ga ne morejo, zaradi svoje diplomacije, da bi jim kolikor mogoče ustregel, ne da bi prizadel bistvo svojih reform, pa se je zameril tudi češki in slovaški javnosti. Pričakujejo, da bo v kratkem odrinjen na pritisk Rusov, ne da bi to vzbudilo prehud odpor pri Čehih, kar je posebno tragično za tega poštenega politika in poditelja.

★

V ponedeljek popoldne je mrl v Mariboru pi-satelj Oskar Hudales. Star je bil 63 let.

Naročnike, ki še niso poravnali na-ročnine, opozarjamo, naj to store čim-prej. Poravnajo jo lahko ali na upra-vi lista ali po poštni položnici, ki jo dobe na vsakem poštnem uradu.

Uprava

dena preiskava o takoimenovani zadevi »Si-far« (o baje nameravanem državnem udaru desnice) in da bo vlada nadaljevala zuna-njo politiko mednarodne pomiritve. Pro-gram je torej precej obsežen in obetajoč, upati je le, da se tudi Rumorju ne bo za-taknilo že kar pri prvi točki: pri reformi državne uprave, katere doslej še nobena vla-da ni mogla izvesti, zaradi zagrizenega od-pora birokracije in lastne pretnajhne od-ločnosti.

Nova vlada se je že predstavila v senat-ni zbornici in dobila večino 62 glasov.

V soboto se bo predstavila v poslanski

Stara kominternska garda izumira

Pred kratkim je umrl 77 let stari Jo-hann Koplenig, nekdanji voditelj avstrijskih komunistov. Z njegovo smrtjo je izginila

ri, beri rožmarin zeleni«; 20.00 Sport; 20.45 Kon-cert operne glasbe; 21.45 Veseli utrinki; 22.00 Skladbe davnih dob; 22.15 Zabavna glasba.

♦ SOBOTA, 28. decembra, ob: 7.00 Koledar, 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 11.50 Karakteristični ansambli; 12.10 Iz starih ča-sov; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po že-ljah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.55 Avtoradio; 16.10 V tričetrtinskem taktu; 16.45 Otrokov prav-ljični svet; 17.20 Dialog — Cerkev v sodobnem sve-tu; 17.30 Za mlade poslušavce; 18.15 Umetnost; 18.30 Otroški zbori; 18.55 Kvintet Art Van Damme; 19.10 »Družinski obzornik«; 19.25 Zabavali vas bo-do; 20.00 Sport; 20.30 Teden v Italiji; 20.45 »Ljud-je so sodili«; 22.15 Zabavna glasba.

TEDENSKI KOLEDARČEK

22. decembra, nedelja: Demetrij, Mitko
23. decembra, ponedeljek: Viktorija, Vlasta
24. decembra, torek: Adam in Eva
25. decembra, sredo: Božič, Rodan
26. decembra, četrtek: Stefan, Zlatka
27. decembra, petek: Janez, Vanek
28. decembra, sredo: Ned. otroci, Jolanda

ena izmed zadnjih osebnosti stare komuni-stične Internacionale.

Koplenig se je še mlad pridružil social-demokratski stranki. V prvi svetovni vojni je bil v ruskem ujetništvu. V Rusiji je tudi prišel prvič v stik z revolucionarno prakso boljševikov. Celo življenje je sanjal, da bo tudi v Avstriji vzpostavil oblast proletaria-ta. Sicer je Koplenig mislil, da bo uresničil svoje revolucionarne načrte brez »socialfa-šistov«, kot je prezirljivo imenoval socialne demokrate. Po februarjskih dogodkih v letu 1934 je avstrijska komunistična partija sko-raj pridobila zase širše ljudske plasti in verjetno bi bila postala prava druga delav-ska stranka tudi po vojni, ko Koplenig ne bi prvenstveno branil interesov Internacio-nale, t. j. interesov ruskih okupacijskih ob-lasti. Tako je avstrijska komunistična par-tija »plesala samo eno kratko poletje«, kaj-ti že decembra leta 1945 je Koplenig odigral svojo vlogo kot podpredsednik v Renner-jevem kabinetu. Partija se je še do leta 1959 držala v parlamentu, toda od takrat naprej je skoraj popolnoma izginila z avstrijskega političnega odra.

Skušnja totalitarizma se ni zmanjšala

Nekaj tragičnega je v tem, da se v zahodnem svetu hkrati z znanstvenim, tehničnim in gospodarskim napredkom krepijo tudi goni k totalitarizmu. Mogoče bi celo lahko rekli, da je zahodni človek najbolj podvržen skušnjavi totalitarizma in to prav zaradi svoje razumarske narave, ki skuša vse racionalizirati, spraviti v sisteme, poenostaviti in poenotiti, pa tudi zaradi svoje romantične in idealistične tradicije, ki ga navajata k temu, da stremi vedno po neki idealni popolnosti družabnega reda, po idealni socialni pravičnosti za vse človeštvo, ali vsaj po idealni ureditvi in odredilni vlogi za lastni narod. Če tega danes še ne moremo z gotovostjo trditi, je to le iz razloga, ker narodi in rase na drugih celinah še niso imeli in nimajo priložnosti, da bi izživel svoje totalitaristične gone, ker jim njihova tehnična in socialna zaostalost ne dovoljuje, da bi uresničili take posledne oblike totalitarizma, kakor jim je omogočil moderni tehnični napredek prav v Evropi. Vendar pa se že lahko reče, da so totalitarizmi značilni ekscesi civiliziranega evropskega človeka.

IDEALISTIČNA IZHODIŠČA TOTALITARIZMOV

Ni dvoma, da izhaja vsako totalitarno gibanje iz nekih idealističnih izhodišč. Komunistični totalitarizem se je porodil iz ideje po totalni, dokončni socialni pravičnosti, ki je ne bo mogla več ogroziti nobena razredna sebičnost. Zato nauk o »brezrazredni« družbi. V praksi je ta ideja, kot vemo, privedla do okrutnih oblik stalinističnega zatiranja in do oblikovanja politične ideologije, ki opravičuje tudi oboroženo nasilje nad celimi narodi in državami, vse v interesu nekega abstraktnega idealnega »socializma«, nekega teoretičnega totalno pravičnega socialnega reda, katerega predstava pa se je že popolnoma ločila od resničnosti življenja.

Fašistični in nacionalsocialistični totalitarizem sta se prav tako porodila iz ideala o ustvaritvi popolne in harmonične družbe, najprej v okviru lastnega naroda in potem na vsem svetu. Sanjala sta enako kot komunizem o odpravi družbene dinamike, ki se izraža v političnih, socialnih in narodnostnih ter drugih konfliktih; ta je bila po mnenju njunih ideologov vzrok družbenim motnjam v obliki razrednih napetosti, brezposelnosti, stavk, medsebojnih obračunavanj političnih taborov (v

bo temeljila na od zgoraj vzpostavljenem ravnesju družbenih plasti in njihovih interesov idealno stabilna, na svoj način vzorna in trajna. Zato sanje o »tisočletnem Reichu«.

V stremljenju, da razširi območje in meje svojega idealnega Reicha, je Hitler menil, da se sme za uresničenje svoje »idealne« vizije, ki jo je smatral za absolutno dobro in pozitivno, poslužiti tudi orožja in nasilja, v skladu z mišljenjem, da namen posvečuje sredstva. Tako se je zapletel v vojno in sprožil svetovni spopad, v katerem se je zrušila njegova »idealna« stavba. Drugače bi najbrž še zdaj obstajala in Evropa bi bila danes že najbrž v celoti totalitaristična.

NOVA SKUŠNJAVA TOTALITARIZMA

Zadnji čas se je pojavila nova skušnjava totalitarizma, ki je vabljiva predvsem za mladino, s svojimi skrajno preprostimi in »totalnimi« gesli proti »Establishment« (pod čemer razumejo sploh vsak družbeni red), proti vsakršni avtoriteti, ki jo enačijo z duhovnim ali fizičnim nasiljem, in za neko absolutno svobodo, ki pa se že v njihovih lastnih predstavah enači z absolutnim nasiljem, kajti vse in vsakogar izroča na milost in nemilost nasilju uice. To je najbolj romantični in najbolj idealistični totalitarizem med vsemi, kar jih je doslej porodil iz sebe zahodni duh, kajti medtem ko sta komunizem in fašizem-nacionalsocializem ustvarila tisto, kar bi lahko imenovali »lasten model družbe«, ki sta ga hotela udeležiti, potem ko bi uničila »kapitalistično« ali »plutokratsko« družbo, si novo totalitarno gibanje ni ustvarilo lastnega družbenega modela in si ga tudi ne more

ZARADI DANAŠNJE DVOJNE ŠTEVILKE BO PRIHODNJA ŠTEVILKA »NOVEGA LISTA« IZŠLA V ČETRTEK 2. JANUARJA 1969.
Uprava

ustvariti, ker v modernem svetu družba brez nekega sistemskega ogrinja in političnih strank ni mogoča.

Družba, o kateri sanjajo mladoletni »kontestatorji« in njihovi bolj ali manj bradati voditelji Dutschke, Kohn-Bendit in drugi, bi bila možna še v začetku preteklega stoletja, v obliki anarhičnih občestev (po zgledu Mormoncev in drugih religioznih skupin, ki so si ustvarile lasten družbeni sistem). To pa bi se seveda mogli zgoditi le v obliki majhnih občestev, ki bi komaj presegle kak tisoč ljudi, in kje v samoti, daleč od ostalega človeštva. Zato ni slučaj, da so si tako Mormoni kot tudi druge podobne posebne družbene skupine poiskale za svoj obstoj najbolj zapuščene pokrajine na Daljnem Zahodu, v Sibiriji, Kanadi ali v Srednji Ameriki.

ČLOVEŠTVO NE MORE RAZPASTI NA MAJHNE SKUPINE

Vse človeštvo pa danes ne more razpasti na take majhne skupine kot nekdanje horde ali gruče »hippijev«, ki bi nikakor ne mogle reševati strahotnih problemov današnjega človeštva, kot so nevarnost lakote za cele podkontinente (Indija, Afrika, Latinska Amerika), delo za nove generacije (v Evropi, v Ameriki) itd. O tem je pravzaprav nesmiselno izgubljati besede, kajti tudi če bi pol sveta res podleglo takim totalitarnim anarhističnim skušnjavam, bi se vedno ohranil kak dobro oborožen sistem, kateremu bi bila tako pot odprta do osvajanj in svetovne nadvlade, nakar bi prav

kmalu zatrl vse anarhične »družbene skupine« in raztegnil svojo okrutno totalitarno oblast tudi nad nje, saj bi se mu ne mogle upreti.

Zato je sicer možno priznati, da navdihuje mlade anarhiste, ki trenutno demonstrirajo in protestirajo po ulicah evropskih mest proti krivicam resnično idealno hotenje, protest proti mehanični civilizaciji, ki duši človeka. Toda to hotenje je fantastično, daleč od slehernega realizma, in naravnost otroče v svojih predstavah, da bo kdaj možno na tem svetu ustvariti družbeni sistem brez struktur, hierarhij in avtoritet, zlasti pa brez krivic (in celo tehnike). To bi se moglo zgoditi samo v primeru, ko bi prenehala vsakršna družbena dinamika in celo vsakršna samostojna človeška aktivnost, ko bi bilo vse popolnoma dirigirano od zgoraj. V vsakem primeru pa bi tudi v anarhični družbi vedno nekdo zapovedoval in drugi bi morali ubogati, bodisi iz strahu ali zato, ker bi bili manj sprtni v umski dialektiki od

(Nadaljevanje na 15. strani)

PREJELI SMO

Cenjeno uredništvo!

Vse naše časopise in vsa naša javnost sta ogorčeno protestirala, ko je v lanskem šolskem letu repentabski šolski patronat uvedel takomenovani utrakvistični pošolski pouk za repentabske osnovnošolske otroke. Učni jezik za slovensko šolstvo je in mora ostati slovenski. Vsaka sprememba v tem smislu je proti duhu slovenske šole.

Predstavnikom slovenske javnosti je bilo takrat rečeno, da je odbor suveren v svojih odločitvah. Širša slovenska javnost pa je kar ostrmela, ko je zvedela, kako je sestavljen odbor šolskega patronata. Nihče ni niti najmanj podvomil v osebno poštenost posameznih odbornikov, toda ali je mogoče, da ne vodijo šolskega patronata v slovenski kraški bčini, kjer velika večina šoloobveznih otrok obiskuje slovensko šolo, Slovenci?

Z letošnjim šolskim letom je vsem članom patronata zapadel mandat in zato je bil patronat obnovljen. Posamezne ustanove so imenovalle svoje zastopnike. Pri teh imenovanjih pa ni šlo vse tako, kot bi moralo iti. Šolski skrbnik ima pravico imenovati v take ustanove predstavnika šolske oblasti. Čudimo se, da je bil imenovan tudi tokrat italijanski didaktični ravnatelj in ne slovenski. Saj obiskuje vendar tudi letos velika večina šoloobveznih otrok v repentabski občini slovensko šolo. Mar slovenski didaktični ravnatelji ne vzbujajo šolskemu skrbništvu dovolj zaupanja?

Kljub temu pa lahko z zadovoljstvom ugotovimo, da je bil letos izvoljen za predsednika patronata Slovenec in prav tako sestavljajo odbor Slovenci. Najbolj pa pride v stik z občani tajnik patronata, ki tudi sicer vodi vse tekoče posle ter organizira in izvede razne pobude. Zvedeli smo, da so člani patronata pri glasovanju za tajnika oddali 4 glasove za nekega slovenskega učitelja, 4 pa za neko italijansko učiteljico (prav tista, ki je lani vpeljala naravnost nemogoči utrakvistični pošolski pouk). Ker pa zakon določa, da ima v takih primerih odločujočo besedo predsednik patronata, z drugimi besedami povedano, da predsednik razpolaga z dvema glasovoma, in ker se je predsednik patronata jasno in nedvoumno izrekel za slovenskega učitelja, je torej položaj povsem jasen: za tajnika je izvoljen slovenski učitelj. Tajnika pa mora potrditi še šolski skrbnik, ki je bil v tem smislu že naprošen, česar pa doslej še ni storil. Prvo tromesečje je praktično že pri kraju ter se bližajo božični prazniki, ko je pač treba za otroke nekaj narediti, novoizvoljeni tajnik pa ne more prevzeti svoje funkcije, ker še ni prejel potrebnega potrdila.

Birokratske ovire so torej krive, da repentabski šolski patronat ne more razviti svoje dejavnosti. Neutemeljeni so zato glasovi, ki jih nekateri širijo mogoče nevede in nehoti (upamo, tega ne delajo namerno), češ da patronat ne dela. Saj je znano, da smo Slovenci delavni ljudje, ki poleg svojega poklicnega dela vestno opravljamo večkrat nevhvaležno zastojno delo.

Zaradi obče koristi pričakujemo, da bo šolski skrbnik čimprej potrdil legalno izvoljenega slovenskega tajnika.

Skupina mladih

Nemčiji se je to dogajalo tudi z orožjem), moralne degeneracije, širjenja kriminala, zlasti mladinskega itd. Prepričana sta bila, da bo družba, ki

Tržaškega

Sramotno in izzivajoče dejanje absurdnega šovinizma na Opčinah

Vse slovenske domačine na Opčinah in vso slovensko javnost na Tržaškem je hudo razburilo nesramno, izzivajoče in za današnji čas naravnost absurdno, čudaško dejanje nacionalističnega — da ne rečemo kaj drugega — šovinizma, ki se je te dni dogodilo na Opčinah.

Mlada dipl. farmacevtka Metka Kacin, hčerka nedavno upokojenega ravnatelja slovenskega učiteljskega v Trstu, dr. Kacina, uglednega vzgojitelja in literarnega delavca, je bila 13. t.m. odpuščena iz lekarne na Opčinah zato, ker je govorila s kupci slovensko. V službo je bila sprejeta komaj 14 dni prej. A že takoj v začetku ji je lastnik, ko je slišal, da govori s slovenskimi odjemalci v njihovem jeziku, to prepovedal, češ da mora z domačini govoriti samo italijansko.

Pogumno in zvedno dekle se seveda temu surovemu ukazu ni moglo in hotelo pokoriti, saj to ji je branila njena vest in narodni ponos. Zato jo je upravnik Franco Vilella že čez kak dan ponovno pozval na odgovor. Pogovoru je prisostvoval tudi občinski zdravnik na Opčinah dr. Russo. Vilella ji je ponovno prepovedal govoriti z ljudmi, ki prihajajo v lekarno, slovensko. Rekel je, da lahko od časa do časa spregovori slovensko samo z očetom, če bo prišel v lekarno. Občinski zdravnik dr. Russo pa je rekel, da živi na Opčinah že dvajset let (doma je menda s Sicilije), pa še ni spregovoril slovensko, ter je pomenljivo pripomnil: »Siamo in Italia!« (Smo v Italiji), kakor da bi bilo s tem gospodični Kacinovi samo po sebi jasno, da v lekarni ne sme govoriti slovensko. Mož najbrž ni še nikoli nič slišal o Izjavi o človeških pravicah, niti o

politične organizacije so priredile v sredo, 18. t. m., v tamkajšnjem Prosvetnem domu javen sestanek, na katerem so obravnavale ta primer diskriminacije in kršitve zakonov ter ga obsodile. Že prej pa so politične organizacije Slovenska skupnost, KPI in PSI obsodile dejanje šovinizma, katerega žrtev je gospodična Kacinova. Deželni svetovavec dr. Drago Štoka je naslovil pismeno vprašanje na deželni odbor, če se misli pridružiti obsodbi sramotnega dejanja, in če misli deželni odbor kaj storiti pri zbornici farmacistov v Trstu, da se onemogoči tako grobo žaljenje slovenske narodnosti. Podobni pismeni vprašanji so poslali občinski svetovavec Slovenske skupnosti dr. Dolhar in občinski svetovalci KPI Antonino Cuffaro, Jelka Gerbec in Adolf Wilhelm tržaškemu županu. Dr. Dolhar je v svojem vprašanju tudi želel vedeti, kakšne korake namerava napraviti občinska uprava v zvezi s tem obsodbe vrednim dejanjem. Ker je na Opčinah samo ena lekarna, ki torej ne pomeni več le zasebno, ampak tudi javno ustanovo, je tako dejanje diskriminacije na škodo Slovencev še tem hujše.

Izjava tržaške federacije Italijanske so-

cialistične stranke pa pravi v svoji izjavi, da bo stranka obvezala svoje predstavnike v vseh pristojnih ustanovah, da se odločno zavzamejo za takojšnjo odpravo te krivice. Načlenja pa tudi vprašanje »vpletenosti občinskih uslužbencev v ta žalostni dogodek« in zatrjuje, da »bodo socialisti zahtevali, da se ugotovi morebitna odgovornost v takem primeru in da se primerno ukrepa.« To meri očitno na čudno vmešavanje občinskega zdravnika dr. Russa v zadevo odpusta gospodične Kacinove.

Zadeva bo imela gotovo še posledice, o katerih bomo poročali. Slovenska javnost na Tržaškem absolutno ne more dopustiti, da se tako žali naš narodni čut, naša narodnost ter naš jezik. Zato bo gnala zadevo naprej, dokler ne bo zadobila zadoščenja in dokler se ne popravi krivica, storjena dr. Kacinovi. Izgovor, s katerim jo je odpustil g. Vilella, češ »da ni hotela sodelovati« (mar pri diskriminaciji lastnega jezika in narodnosti?), je iz trte izvit, kajti vsi, ki gospodično Kacinovo poznajo, vedo, da je izredno ljubeznivo dekle, milega in prijaznega značaja ter vedno ustrezljiva. Tem manj morejo razumeti grobost g. Vilella in dr. Russa do nje.

Vse to je danes, v letu 1968, razumljivo samo, če se pojmuje kot dejanje popolnega političnega ignoranstva ali pa kot zvedno, odkrito sovraštvo do Slovencev in izzivanje slovenske javnosti. In kot tako mora prejeti primeren odgovor, tudi s strani tukajšnjih demokratičnih oblasti.

Svetovavec Štoka za Beneško Slovenijo

V torek je deželni svet razpravljal v precej burnem vzdušju o gospodarskem položaju v Furlaniji. Odobril je soglasno tozadevno resolucijo socialistov in demokristjanov.

V razpravo o resolucijah je prvi posegel svetovalec Slovenske skupnosti dr. Štoka. Prikazal je slabi gospodarski položaj v krajih Beneške Slovenije, ki ga že vsi poznajo, a se še ni izboljšal. Treba je pripraviti poseben in učinkovit načrt za gospodarsko obnovo teh krajev. Izsledjevanje in revščino podmatajurskih vasi bo mogoče odpraviti z obnovo živinoreje in z ureditvijo pašnikov, mlekarn ter sirarn, če mogoče na združni osnovi. Posebnih ukrepov je potrebno tudi kmetijstvo in pogozdovanje. Deželna uprava bi morala poskrbeti za predelevalne industrije, za turizem in za izmenjalno trgovino s sosednimi slovenskimi kraji onstran meje.

Na koncu svojega govora je svetovalec Štoka zahteval, naj se že enkrat priznajo vse narodnostne pravice slovenskim prebivalcem videmske pokrajine, kakor jih predvidevata državna in deželna ustava ter listina človečanskih pravic.

—0—

SPREMEMBE PRI SKGZ

V nedeljo je imela Slovenska kulturno gospodarska zveza v Trstu VII. zasedanje glavnega sveta. Udeležili so se ga tudi nekateri predstavniki strank, med temi dr. Štoka za Slovensko skupnost, in odposlanci iz Slovenije, Hrvaške in Koroške. Pozdrave je poslal tudi tajnik goriške kršćanske

demokracije Rolando Cian. Osrednji poročili sta podala dosedanji predsednik Boris Race in tajnik Bogo Samsa. Po debati in razrešnici je bil izvoljen novi izvršni odbor na kodlagi kandidatne liste, predlagane od dosedanjega odpora.

Med novimi člani je več mlajših moči kot doslej. Dosti prejšnjih odbornikov je izpadlo; več jih je iz Gorice in iz videmske pokrajine. V odboru so tudi nekateri člani komunistične partije. Novi predsednik je Gorazd Vesel, urednik »Primorskega dnevnika« v Gorici. Podpredsedniki so dr. Kukanja iz Trsta, Izidor Predan iz Beneške Slovenije in inž. Kodrič iz Trsta. Tajnik je ostal Bogo Samsa, njegov namestnik je dr. Primožič iz Gorice.

VELJAVA PREPUSTNIC

Doslej so imele obmejne propustnice veljavo za tri dni bivanja onstran meje. Po navadi je bil všteti tudi dan prihoda in odhoda.

Zdaj je pa sprejet sklep mešane komisije za izvajanje videmskega sporazuma, da se podaljša veljavnost obmejnih propustnic. Od 1. januarja dalje se ne bo štel ne dan prihoda ne dan odhoda, tako da bo dana možnost bivanja onstran meje skoro pet dni.

OBVESTILO

K.A.S.T.A. obvešča, da bo dr. Drago Gantar predaval v petek 20. t. m. ob 20,30 v mali dvorani Kulturnega doma o temi:

»Prosti poklic knjigovodje«.

pravicah manjšin in o Londonskem sporazumu. Isto velja najbrž za g. Vilella. Gospodična se tudi temu ponovnemu pritisku ni vdala. Rekla je, da ji g. Vilella kaj takega nima pravice ukazati in da jo lahko samo odslovi. On je priznal, da je samo iz tega vzroka ne more odsloviti. Zato jo je, kot rečeno, 13. t. m. odslovil z izgovorom, »da ni hotela sodelovati«, sodelovati seveda pri njegovi nameri neverjetno absurdne in naravnost neverjetne diskriminacije slovenščine, njenega materinega jezika.

Novica o tem se je kmalu razširila po Opčinah, toda ljudje so komaj verjeli lastnim ušesom. Kaj takega — in celo v tako nesramni obliki — se namreč že dolgo ni zgodilo na Tržaškem. Toda novica se je izkazala za resnično. Tako je prevzelo ljudi zgražanje. Oopenske prosvetne, športne in

BOŽIČNO SREČANJE

Goriško županstvo je že lani dalo pobudo za božično srečanje treh obmejnih dežel: Koroške, Slovenije in Furlanije - Julijske krajine.

Župan Martina je sporočil mestnemu odboru, da bo takšno srečanje miru tudi letos 27. decembra v Ljubljani. Tam se bodo zbrali zastopniki Gorice, Nove Gorice, Ljubljane in Trbiža. Sestanek treh dežel in njih mest ima namen utrditi mirno sožitje med deželami ob tromeji ter poživiti kulturno in gospodarsko sodelovanje med prazniki z novimi možnostmi.

Podobna srečanja se bodo vsako leto ponavljala v enem izmed naštetih mest.

V PRAZNIČNEM PRICAKOVANJU

Goriško mesto se nahaja ta teden v božičnem pričakovanju in vzdušju. Kakor vsako leto postavljajo na Gradu veliko zvezdo repatico, ki bo v pisanih lučkah izžarevala na obe strani meje voščilo miru in dobrote. Občinski delavci razpenjajo po Korzu, Raštelu, Gosposki ulici in še drugod električne žarnice. Krasijo tudi božična drevesca v mestu in predmestnih vaseh z lučkami in prazničnimi voščili. Prebivavci teh vasi upajo in žele, da bi ta voščila žarela tudi v njihovem slovenskem jeziku.

Posebno živo je na Travniku, kjer je na prodaj veliko število božičnih drevesc. Po navadi jih prodajo od tri do štiri tisoč. Visoke »srebrne« smrekce imajo ceno tudi do 25 tisoč lir.

Še bolj živahno je v trgovinah, kjer se že gnetejo kupovalci - trinajsta plača je že namreč v žepu. Opaža se, da kupujejo bolj oblačila in luksuzne predmete, posebno ker se obeta mesečna plača že pred prazniki. Trinajsta plača vseh nastavlencev in uslužbencev na Goriškem znaša okrog pet milijard lir.

Pa ne le materialno pripravo za praznike zaslediš, če hodiš po goriških ulicah, ampak tudi neko še bolj duhovno razpoloženje kot prejšnja leta. Ljudje zelo kupujejo tudi božične okraske za drevesca in posebno za jaslice, ki jih skromne ali bogatejše spet postavljajo skoro v vseh družinah.

CANKARJEV SPOMINSKI VEČER

Prejšnji četrtek zvečer so priredili člani SKADa v veliki dvorani Katoliškega doma Cankarjev spominski večer s sporedom, ki je dvignil počastitev našega genija besedne umetnosti na res umetniško raven.

Po uvodni besedi je imel spominski govor prof. Bednarik, ki je tudi iz lastnih spominov orisal pisateljevo življenjsko in umetniško pot iz doline šentflorijanske do kraljestva lepe Vide. Predavanje so poživljale skioptične slike.

Sledil je drugi del z nastopom članov Goriške dramske šole, ki jo vodi režiser

književnik Aleksij Pregarc. Na povsem svojiski in umetniško dovršeni način so člani podajali odlomke iz Cankarjevih del, ki jih je povezovala komaj opazna mimika, prelivanje glasovnih barv ter svetlobnih učinkov.

Goriško občinstvo rado sprejema takšne kulturne večere, zlasti če so, kot ta, skrbno pripravljeni in ne le improvizirani.

★

To sredo je bil Cankarjev večer tudi v klubu »Simon Gregorčič«. Predaval je »O Ivanu Cankarju, o njegovem življenju in delu« slovenski pisatelj in dramaturg dr. Bratko Kreft iz Ljubljane.

★

Cankarjeve spominske večere so imela tudi druga prosvetna društva v naših okoliških vaseh. Prvo se ga je spomnilo kat. prosvetno društvo »J. Abram« v Pevmi, o čemer smo že pisali. V večjem obsegu so priredila Cankarjeve večere tudi društva v Standrežu in v Števerjanu.

CANKAR IN SOLE

Slovenske višje srednje šole v Gorici so prejšnjo soboto proslavile spomin Ivana Cankarja. Dijaki sami so pod vodstvom obeh profesorjev slovenščine na liceju in učiteljski priredili spominsko slovesnost.

Po uvodnih besedah učiteljskice Hvalove, ki je tudi povezovala posamezne točke sporeda, je imela spominski govor licejka Strosarjeva, nakar je sledilo nekaj recitacij iz Cankarjevih del.

Na koncu sporeda je spregovoril ravnatelj nekaj spodbudnih in zahvalnih besed dijakom, ki znajo najti čas za učenje in tudi za take kulturne proslave.

V risalnici, kjer je bila proslava, so bile razstavljene tudi Cankarjeve knjige.

ODPRTE MEJE

En milijon in 157 tisoč oseb je šlo v mesecu novembru preko meje, tja in sem, na goriških obmejnih prehodih. Ze ta visoka številka je zadosten dokaz za upravičenost in potrebo čim bolj prostih prehodov preko meje. Število majhnih prehodov vedno bolj narašča. V novembru je precej narastlo zaradi Andrejevega semnja.

Obenem pa ta številka dokazuje tudi potrebo, da se uredijo ceste ob Rdeči hiši in pospeši pregledovanje na mejnih prehodih. Zato je treba pozdraviti sklep goriškega občinskega sveta, da se bo tudi vprašanje hitrejšega prometa na goriškem glavnem prehodu pospešilo.

Standrež

PROSVETNO ŽIVLJENJE

Naše katoliško prosvetno društvo precej živahno dela. Mnogo pripomore k prosvetni dejavnosti seveda tudi ustrezna dvorana s svojimi udobnimi prostori in primernim tehnično dobro opremljenim odrom. Zelo delaven je tudi domači župnik, ki je poskrbel zraven prosvetnega doma tudi za asfaltirano igrišče, kjer se mladina zbira h košarki in odbojki.

Društvo pa prireja v dvorani kar pogosto tudi mladini primerne kinopredstave,

Iz Goriške

različne igre, družabne večere, kot so miklavževanje, božičnica, silvestrovanje in podobne. Zadnje čase pa vabi člane in vse domačine tudi h kulturnim večerom.

V torek zvečer so imeli Cankarjev večer z zanimivim sporedom. Po uvodnem pozdravu je govoril prof. Bednarik o Cankarjevi življenjski in umetniški poti. Po predavanju, z diapozitivi je sledil drugi del z nastopom Goriške dramske šole pod vodstvom Aleksija Pregarca. Mladi člani in članice skupine so prednašali v duhovito povezani obliki značilne odlomke iz pisateljevih del. Kljub visoki ravni sporeda so tudi preprostejši udeleženci z globokim zanimanjem sledili vsej spominski prireditvi.

Prirediteljem in nastopajočim moramo čestitati k taki kulturni dejavnosti, kakršne bi bile potrebne po vseh naših vaseh.

Rupa BOŽIČNO VOŠCILO

Hitro se približuje vsakoletni najlepši večer, sveti večer. Pričakujemo ga še vedno s tihim veseljem, kakor takrat, ko smo bili še otroci. Saj ga bomo le na tak način tudi blaženo obhajali.

Kot nekoč ga tudi sedaj obhajamo pri jaselcah in božičnem drevcu. V družinah še prepevajmo lepe božične pesmi, da nam bo toplo in prijetno v srcih.

Saj bi bil sveti božični večer prazen brez lepih božičnih pesmi v cerkvah, v naših domovih, v naših vaseh. Vsa moderna tehnika, plošče, radio, televizija ne more nadomestiti božične pesmi, ki privre iz ganjenega, ljubečega srca.

Zato obnovimo tiste lepe čase, ko je posod odmevala v domačem jeziku prelepa »Sveta noč...« in druge pesmi za božič in novo leto. Potrudimo se, da ostane živa slovenska pesem, da ostane živ in blagoslovljen tudi božični večer.

Izrabim tudi priložnost, da se toplo zahvalim organistu Zdravkotu Klanjščeku, ki vodi naš zbor Rupa - Peč. Prav tako tudi vsem tistim pevkam in pevcem, ki čutijo, kakor jaz, da bi bili brez pesmi močno prikrašani v teh božičnih dneh.

Vsem skupaj srečen božič! D-ček

EDVARD KOCBEK

Bog in človek (Božične misli)

Na prvi pogled spričo božičnega oznanila danes nismo več sposobni sproščenega in pomirjujočega praznovanja božjega rojstva kot povsem razumljivega, bliskega in domačega dejstva. Bog se nam je namreč nenadoma tako povečal in nas oslepil, da se nam je njegova dosedanja podoba omračila. Pravimo, da se nam je Bog oddaljil, da nam je postal neznanski, vznemirljiv in celo tuj. In

res, v našem verovanju je minila doba preprostih predstav in razvidnih formul o Bogu, hkrati pa je postal Bog še posebej tuj in nedoganljiv mislecem in znanstvenikom, ki so navezani na zgolj človeške kategorije. Spričo ukinjene antropomorfne in paternalistične podobe o Bogu smo postali versko nemi in nesrečni, nerodni in zapuščeni. Bog nas je tako presenetil z vrnitvijo v svojo prastaro skritost, da se zdi, kakor da se je sam sebe ukinil ali umrl, kakor pravi Nietzschejeva trditve. V resnici pa se je Bog spremenil v svojo najbolj avtentično obliko, v skrivnost, ki neizmerno presega vse naše dosedanje pomirljive in sebi prikrojene oblike. Velika kriza današnje človeške usode je potemtakem tesno povezana z dosedanjim nasilnim in nerodovitim zmanjševanjem božje skrivnosti na tako imenovano razumsko počelo sveta in njegove udobne in ošabne afirmacije. Zato smo prisiljeni k veliki korekturi in k spoznanju, da je Bog nadresničnost, ki je noben smrtnik ne more zapopasti. Bog je kratko in malo radikalno Različni in Drugačni od nas, Praizvirni in Onstranski.

To spoznanje se pokriva z ugotovitvami svetega pisma. Boga ni mogoče istiti z nobeno stvarjo ali pojavom v stvarstvu, ni ga mogoče odkriti v nobeni kozmični ali človeški resničnosti, ni ga niti v otroškem pogledu ali v Beethovnovi simfoniji, ni ga niti v veselju ali v zgodovini. Bog je neznansko drugačnejši od stvarstva in vseh njegovih minljivih presljlivosti. Stvarstvo je sicer njegovo delo, ni pa njegovo bistvo. V noirini stvarstva prebiva le smrt, ne pa večno živi Bog, zato v tem smislu predvsem ni panteističnega Boga.

Toda prav zavoljo te grozljive razlike in razdalje med večnim in nedosegljivim Bogom z ene in smrtnim ter nebogljnim človeštvom z druge strani se nam prav danes s posebno radostjo odkriva veličastje božičnega dogodka, kakor ga oznanja krščanstvo. Ne poznamo še sicer vsega božjega stvarstva, niti v sebi niti v kozmosu, pač pa vemo, da se je radikalno neodvisni in izvirni Stvarnik vsega, kar je in kar še vedno nastaja, pred dva tisoč leti iz svoje pradaljave in iz prarazličnosti nenadoma približal svojemu zemeljskemu stvarstvu in se na videz iz nepojmljivega in skoraj šokantnega razloga s posebnim dopadanjem povezal z zemeljskim človeštvom. To je storil tako, da si je izbral posebno jasnega, močnega in svetega človeka, Jezusa iz Nazareta, in se uresničil v njem tako, da se je kot Bog v njem učlovečil in človeka s svojo naravo pobožanstvil. S tem prelomnim dejanjem zgodovinskega in kozmičnega značaja se je Bog naselil v človeštvu in v njegovi

Srednjeveško britansko sodstvo

V Newcastlu upon-Tyne v Angliji je porotno sodišče v torek obsodilo na dosmrtno ječo 11-letno deklico Mary Floro Bell, pod obtožbo, da je zadavila dva majhna dečka. Zdi se, da je deklica to res storila, vendar v afektu in napadu tipične otroške okrutnosti, ki je vzgojiteljem dobro znan pojav in ki povzroča, da otroci ubijajo ptice ali davijo mačke in utapljajo pse. Toda skoro vsi taki otroci prebolijo to stanje in postanejo pozneje popolnoma normalni ali celo zelo humani, dobrosrčni ljudje. Seveda se je moglo zgoditi, da postanejo v določenih primerih žrtve otroške okrutnosti tudi drugi otroci ali starci, vendar tudi to ne pomeni, da so taki otroški mučiteli ali celo ubijavci človeške pošasti, saj so vsa taka otroška zla dejanja nepremišljena in nepreračunana. Zato zakonodajec skoro vseh kulturnih držav to upoštevajo in 11-letnih (in celo še 14-letnih) otrok ne postavljajo pred sodišče, ampak jih zaupajo v prevzgojo bodisi staršem samim ali vzgojnim zavodom. Niti polnih imen mladoletnih prestopnikov ni dovoljeno objavljati. Ponekod, kot npr. na Švedskem in Norveškem, ne objavijo listi niti njihovih začetnic.

Ne pa tako v Angliji. To je sicer v mnogih pogledih zelo kulturna dežela, toda iz pretirane navezanosti na tradicijo, tudi kadar je ta smešna ali celo slaba, se drži Anglija le svojih srednjeveških sodnih norm. Britansko sodstvo je v mnogih primerih naravnost okrutno in sadistično. Znano je, da so še v 18. stoletju serijsko obešali v Angliji prestopnike, ki bi dobili danes za svoje dejanje komaj kak teden zapora ali niti ne, npr. zaradi beračenja ali majhne tatvine, storjene zaradi lakote ali pomanjkanja. Še pred nekaj leti

smo lahko brali o usmrtnih po nedolžnem obsojenih ali o trdovratnem odklanjanju pomilostitve celo v primerih, ko sta vest javnosti in moderni pravni čut to zahtevala, kot npr. v primeru neke mlade ženske, matere dveh otrok, ki je v navalu ljubosumnosti ustrelila svojega ljubimca. Obesili so jo in po priznanju rablja ji je vrv celo odtrgala glavo.

Zdaj je postal žrtev te okrutne srednjeveške sodne tradicije brez pravega kazenskega zakoni-

ka (odločitev je prepuščena poroti) 11-leten otrok. Baj ga bodo zaprli v blaznico, kjer naj bi ga »zdravili«. Toda tu je nastala zadrega, ker baje ni blaznice s primernimi varnostnimi napravami, da bi otroku preprečile pobeg. Seveda bo ta šele tam postal resnično blazen ali pokvarjen. V Italiji bi verjetno oddali deklico brez procesa v kako vzgojevališče, enako v Jugoslaviji, če bi je ne zaupali več nadzorstvu staršev. Velika Britanija res ne more biti ponosna na tako sodstvo. Čimprej se odloči, da ga reformira po vzgledu humanejših sodstev drugih evropskih držav, tem boljše.

zgodovini kot odrešna dinamika, naravnana v absolutno prihodnost. Človeštvo na zemlji je s tem prevzelo naloge, ki se jih dotlej ni zavedalo. Predvsem si je v razvoju snovi odkrilo razvoj duha, izpopolnjevanje biti in odreševanje celotne resničnosti. Bog je z Jezusom prevzel nase vso tragiko zemeljskosti, Jezus pa je s svojo božjo poveljnostjo odprl človeško biti v smeri novega eona. Jezus torej ni le modri med modrimi, sveti med svetimi, le ustanovitelj nove religije ali reformator človeštva, temveč je zakoniti posredovalec med Bogom in človekom, človek od človeka in Bog od Boga, pravi Bog in pravi človek. Z njim se je izvršila dokončna sprava med minljivim in neminljivim, med usodo in odrešenjem, med nemirom in mirom.

Zato danes globoko pretreseni poslušamo besede evangelija: In mir ljudem na semljii... Te besede ne pomenijo namreč le pomiritve življenjskih bojev, ki trajajo od človeškega pomenja do danes in bodo trajali še dolgo, temveč poudarjajo predvsem izmirjenje med Bogom in človekom, konec tujstva, nemira, nesmisla in nevednosti. Vse, kar se po Jezusu dogaja na zemlji tragičnega, ima poslej svoj očistevalni in odreševalni pomen predvsem v medčloveškem svetu. S poveljano Jezusovo človekostjo stopa danes ob stran božjega čaščenja enakovredno dejavno ljubljenje našega bližnjika. Ob božje otroštvo stopa torej enakovredno Jezusovo bratstvo. Nauk sam pa teži v dejanje, v odločitev, v preobrazanje sveta in človeštva.

To so skromni in nepopolni obrazci za novi, poglobljeni pomen božjega učlovečenja, kakor ga slavimo na božični dan.

BORIS PAHOR

BESEDA O CANKARJU

Dne 11. decembra 1918, torej pred petdesetimi leti, je umrl Ivan Cankar. Za to priložnost je napisal Boris Pahor sledeče misli:

Ce je res, da sta v delu velikega pisatelja prikazana takó človeško iskanje kakor človeška stiska neke dobe, potem je v Cankarjevem tridesetnjig obsegajočem opusu najmočnejši odsev obdobja, ki se zaključí s koncem prve svetovne vojske. Razumljivo je, da Cankar kot genialni umetnik in mislec ni samo slovenska, ampak tudi evropska in splošno človeška osebnost, a tak je prav zato, ker je bil z vsem svojim bitjem in z vso močjo svoje stvariteljske sile zavzet za reševanje slovenske usode. Vsebinsko in tudi oblikovno, predvsem v pogledu notranjega monologa, v marsičem soroden Proustu in Kafki, je Cankar vnesel v slovensko književno ozračje duh širokega sodobnega sveta, podoba domačega človeka pa v svetovno slov-

ni prav tukaj pri nas, sredi naših tržaških ljudi, pri katerih se je počutil, kot je rekel, doma, je pred petdesetimi leti, 20. aprila, nekaj mesecev pred smrtjo izpovedal svojo vero v slovensko samobitnost, svoje prepričanje v narodovo odporost in v njegovo prihodnjo enovitost. Njegova široka in razgledana narava, ki je čutila prvinske utripe človeštva, in verovala v nove, pravičnejše oblike socialnega in družbenega življenja, se je kakor nekoč Prešernova duša, z jasnovidnostjo čistega genija, zavedala, da so zdrava podlaga večnarodnih skupnosti lahko samo izoblikovane, polnopravne narodne osebnosti.

Tukaj pri nas je v letu svoje smrti, kakor da nam zapuščá dragoceno dediščino, večkrat ponovil, da moramo biti zvesti **svoji** podobi, **svojemu** izročilu, **svoji** notranji biti. In kot veliki duh, ki zaobjame z enim samim pogledom vse obzorje, preteklost in prihodnost, je zagledal slovensko zgodovino kot posest vsega občestva, in medtem ko je govoril socialistom, se je skliceval na ponosno postavo Janeza Evangelista Kreka, kakor da je prav naša obmorska dežela, naše pristaniško ozračje najbolj prikladno, da pravilno dojame, kakó je nazorska širina prvi predpogoj zrelosti in edino jamstvo za rešitev v jutrišnji dan.

Zato je Ivan Cankar danes za naše tržaške slovenske ljudi na poseben način naš, to se pravi, ne samo naš kot pisatelj velikan, ki je pred svetom potrdil čustveno in miselno bogastvo našega rodu,

ampak naš predvsem zato, ker je zaslužil vso rahločutno klaviaturo naše preizkušene duševnosti. Medtem ko nas je združeval s snovanjem sveta, je za našo misel, ki se je rodila iz boja in bolečine, določil prvenstvo v naši vesti.

Da, in če lahko rečemo, da je neki pisatelj kdaj poveljčan, potem je to prav gotovo predvsem takrat, ko postane njegov duh rodoviten v srcih njegovih ljudi. Za večino izmed nas je, kar se Cankarja tiče, to še živa resnica. A potrebno je, da se v Cankarjevem imenu zavzamemo, da bo vodilo njegovega življenja postalo vodilo nas vseh: da bomo vedeli, kaj je notranja strnjjenost, kaj je značajska premočrtost, kaj je možka doslednost, kaj čistost ciljev, kaj moč duha.

stvo. A ker je bila doba, skozi katero se je srednjeevropski človek prebijal, klavarna, tudi pisateljevi junaki niso mogli biti svetli, ravno narobe, večkrat so malenkostni, pritlikavi in razdvojeni. Kot slovenski Dostojevski jim Cankar grebe po duši in razgalja nečedno navlako, ki jo je bila v skrite koticé srca naplala pretekla zgodovina in potem razbrogala sedanost. Vendar si ta trpki posel kirurga slovenske notranjosti pisatelj ni izbral zavoljo bolnega nagnjenja k razkrivanju razpadajočih ran. Ne, Cankar je sredi brezglavega sveta naš veliki protestant, ki se neustrašeno prebija skozi meglo in strahove, da bi mogel doseči komaj sluteno slovensko celovitost.

Jubilej pesmi „Sveta noč“

Letošnji božič bo obhajal ves krščanski svet 150-letnico nastanka božične pesmi »Sveta noč, blažena noč...«

O rojstvu te ganljive božične himne je bilo napisanih že na stotine legend in čustvenih pripovedk. Besedilo in napev »Svete noči...« je pa nastal po pisanju skladateljevega potomca prof. Feliksa Gruberja drugače. On navaja uradno poročilo skladatelja Franca Ks. Gruberja, katero je napisal na zahtevo oblasti v Oberndorfu. Te so želele, naj poda dokaze, kdaj in kako je nastalo besedilo in napev te splošno priljubljene božične pesmi.

Skladatelj Gruber je napisal leta 1854 preprosto poročilo z naslovom »Avtentično stališče k skladbi božične pesmi 'Tiha noč, sveta noč'. Pesem se namreč v nemščini začne v prvem verzu z besedami Stille Nacht, heilige Nacht in ne kot po naše »Sveta noč, blažena noč«. V svojem poročilu piše napol uradno.

»Bilo je 24. decembra leta 1818, ko je tedanji pomožni župnik g. Jožef Mohr pri novo ustanovljeni fari sveteka Nikolaja v Oberndorfu prišel k organistovski službi opravljajočemu Francu Gruberju in mu izročil pesem s prošnjo, da ji napiše ustrezno melodijo za dva solo-glasova z zborom in spremljevanjem kitare.

Organist Gruber je še isti večer prinesel glasbo ljubečemu duhovnu, po naročilu, svojo preprosto skladbo, ki je priložena izvorniku v prepisu in ki je bila v sveti noči izvajana v splošno pritrjevanje.

Franc Ksaver Gruber je bil takrat učitelj v sedmem Armsdorfu. Mladí pesnik božičnega bese-

dila Jožef Mohr, ki je bil prvi župnik v Oberndorfu, je zložil šest kitic pesmi. Po navadi so peli prvi dve in šesto. Skladatelj se je začudil, ker je duhovni pastir prosil za spremljavo s kitaro. Potem se je pa spomnil, da so miši pregrizle vse mehove v cerkvenih orglah in da piskajo skozi vse registre. Usedel se je in v enem dušku zlił božični napev na papir. S prijateljem Jožefom sta

zapela pri polnočnici prvo kitico. Pri drugi pa je že vsa cerkev pripevala. Na praznik so jo raznesli po sosednih farah in ni minilo par let, ko si je ta ganljiva pesem s prisrčnim besedilom osvojila ves krščanski svet.

Letos je torej sto petdeset let od tega!

Pogovor z etnografom Milkom Matičetovim

Uglednega in zelo uspešnega slovenskega etnografa, prof. Milka Matičetovega, smo naprosili, da bi nam odgovoril na nekaj vprašanj o svojem delu in o slovenskem narodopisju. Milko Matičetov, ki je kot znano, doma s Krasa, se je ljubeznivo odzval naši prošnji.

Bi nam lahko povedali, kako potekajo priprave za »Kraški muzej«?

Zadnja seja odbora izvedencev za »Kraški muzej« je bila 14. t.m. v Velikem Repnu. Tam smo soglasno sprejeli nekaj načelnih priporočil tehničnemu odboru oz. upravi tržaške province. Kakšna so ta priporočila? Na kratko: nič zidanja novega muzeja, nobenih nasilnih posegov v podobo vasi in pokrajine, poiskati primerno staro domačijo (če bi se dalo celo več kot eno) in jo znatraj spoštljivo prirediti za stalne in občasne razstave kraških vrednot.

Kako na splošno sodite o pobudi za ohranitev etnografskih značilnosti Krasa?

Pobudo je treba samo pohvaliti in jo vsestransko podpreti. Odbor izvedencev (ekspertov) sestavljajo entuziasti, ki gledajo Kras kot zaljubljenci. Zdaj je na upravni službi in na tehničnem odboru, da presodita, kaj je glede na razpoložljiva sredstva mogoče odobriti, potem pa — brez odlašanja na delo!

Kaj vse bi bilo potrebno storiti za vzorno ohranitev kraških posebnosti?

»Kraška hiša« (tako lepo obnovljena po zašlugi zadrage »Naš Kras«, s prostovoljnimi prispevki njenih članov), »Kraški muzej« (uradna pobuda z javno odobrenimi namenskimi sredstvi) ali katerokoli podjetje — tudi neprimerno širše zasnovano in še tako bogato — ne more delati čudežev. Kraške posebnosti so prepuščene na milost in nemilost samim Kraševcem. Če Kraševci, ki imamo toliko prelepih in dragocenih izdelkov v kamnu, le-te malomarno in brez potrebe obmetavamo, odstranjujemo, razbijamo, prodajamo, ne da bi se zavedali njihove vrednosti, potem nam res ni pomoči! Kamnoseške stvaritve, ki pri popotnikih zbujaajo občudovanje in zavist, žal prenekatikrat postanejo žrtev nepremišljenega obnavljanja. »Kalóne«, »medjóni«, »baše«, »górenjce«, kapiteli in razni drugi stavbni členi, gladki ali okrašeni, ki so jih naročili ali sami naredili naši dedje in pradedje v potu svojega obraza, se neusmiljeno redčijo. Zakaj? Ker niso več »moderni«? Mar je lepši pusti, brezdušni cement? Ali rjavenju podvržene »šine« podpirajo gank bolje kot »medjóni«? Če hočemo rešiti kaj kraških po-

tudi raziskovavec največkrat v zadregi, kateri svoji najdbi bi dal prednost. Če sem zaverovan v prometejevske zgodbe o sv. Antonu, kako je ukradel ogenj v peklu (Osojane), tudi rezijanskega Martina Krpana iz Lípovca (ime mu je Löl Kotlíč) ne zapostavljam in seveda še manj legendo o razbojniku Petru Ábanu (rezijanskemu Tolovaju Mataju). Pri vsakem odkritju je kos srca, srce pa je muhast razsodnik!

Kaj še pričakujete od bodočih etnografskih raziskav v Reziji?

Da bom ob srečanjih z že znanimi in morebitnimi novimi pravljčarji izvedel in se naučil še marsikaj. Po dosedanjih izkušnjah so presenečenja še zmerom mogoča. Tino Vájtovo (r. 1900), ki ima med danes živimi pravljčarji v Evropi nemara najbesežnejši repertoar (doslej zapisanih že okrog 400 tekstov), sem spoznal šele v petem letu svojih obiskov v Reziji, 1966. Na pravljčico o Amorju in Psychi (v literaturi prvič izpričano pri rimskem pisatelju Apuleiu v 2. stoletju) sem naletel šele oktobra 1968 med Rezijani v Nemškem Gradcu! Kdo bi mogel vedeti, kaj še vse tli pod pepelom v ti skrivnostni dolini! Vendar bi želel v letu 1969, ki je pred pragom, zaključiti zbiranje rezijanskega pripovednega gradiva, da bi se mogel potem v miru posvetiti obdelavi in pripravi za prepotrebne objave.

Kako je z odkritji izvirnih pesmi o »Lepi Vidi« in »Alenčici«? So se res ohranile celo melodije teh pesmi?

Leta 1962 sta v Reziji skupaj zastavili delo dve etnomuzikološki ustanovi: ljubljanski Glasbeno narodopisni inštitut in rimski Centro nazionale italiano di musica popolare. Do danes je prišlo na magnetofonske trakove že ok. 400 rezijanskih pesmi z napevi. Največ je lirčnih, potem so tu še nabožne ali »svete«, otroške in pripovedne. Teh zadnjih je malo in se razmeroma redko pojo. Poglavitne bi bile: Lepa Vida, Godec pred peklom (to je pokristjanjena zgodba o Orfeju in Evridiki),

Kralj Matjaž (kako ga reši iz ječe Turkinja »Linčica«), Sv. Anton pridigar, Ptičica péstrna.

Kakšen pomen imajo te najdbe za celotno slovensko etnografijo?

Če pomislimo, da dve izmed omenjenih pesmi — Kralj Matjaž in Lepa Vida — spadata med najzgodnejše zapise naših ljudskih pesemskih besedil (zap. pred letom 1819 v okolici Ribnice na Dolenjskem graščak Jožef Rudež, čigar rod izvira iz Kobjeglave na Krasu), se nam zdi skoraj neverjetno, da so se v odročni gorski dolini pod Kaninom do danes ohranile take redkosti! Ti novi zapisi so nam nepričakovano pripomogli do spoznanja, kako so se v prejšnjih stoletjih morale glasiti epske, pripovedne pesmi, tudi podrugod na našem jezikovnem ozemlju. Pesamsko in prozno gradivo, nabrano v Reziji, odkar smo se namenili temeljito »prečesati« to zaprto in v sebi zaključeno dolino, prerašča pomen navadnega zbiranja gradiva in postaja neke vrste preskusni kamen za današnjo slovensko etnografijo.

Kaj sodite o sedanjih etnografskih raziskavah v Sloveniji? So na zadovoljivi višini?

Govoriti pro domo je težko in nevhvaležno. Že stari Rimljani so rekli, da nihče ne more biti sodnik v lastni pravdi. Tako posamezniki kot ustanove si z vsemi svojimi močmi prizadevajo, da bi naredili čim več in čim bolje. Kako se bo to posrečilo, naj sodi zgodovina.

Zgodovina slovenskih rudarjev

Marsikdo je že kaj napisal o zgodovini tega ali onega rudnika ali železarstva na Slovenskem, kot npr. o zgodovini rudnika živega srebra v Idriji, toda prave znanstveno zgodovine slovenskega rudarstva in železarstva le še nimamo, čeprav sega njuna tradicija v davne dobe, v čas Norika in morda še v zgodnejšo dobo. Tako je npr. zanimivo, da izhaja krajevno ime Jesenice najbrž iz besede essen — železo, enako kot ime Essen v Westfaliji, ista beseda pa se skriva verjetno tudi v slovenskem izrazu žel-ezo, žel-ezno.

V novejšem času bo moral vestni zgodovinar slovenskega rudarstva ugotoviti, da so bili ravno slovenski rudarji med prvimi, ki so delali v avstrijskih rudnikih, zlasti premogovnikih. Že ob koncu 18. stoletja so krepko zastopani med prvimi rudarji zgodnještajerskih premogovnikov, v začetku 19. stoletja pa so predstavljali rudarji s Kranjskega, Spodnještajerskega in tudi iz Primorske najmočnejše skupine med rudarji nekaterih rudnikov, kot npr. rudnika Bärndorf, verjetno pa v večini takratnih štajerskih rudnikov. Njihov skupni delež znaša okrog 30 odst. vseh rudarjev. Zastopani so znatno močnejše kakor vse druge avstrijske narodnosti (Nemci, Cehi, Madžari, Poljaki,

Hrvati, Italijani itd.). O tem pričajo rudniški arhivi, ki so se ohranili.

Tako znanstveno in obširno zgodovino slovenskega rudarstva pa bo treba kmalu napisati, kajti mnogi premogovniki v Avstriji in tudi drugod v bivših avstrijskih deželah so v nevarnosti, da bodo morali ustaviti delo, zaradi konkurence mineralnih olj. Njihovi arhivi pa bodo izginiili bogvekam, v najboljšem primeru v skladiščne prostore kakih deželnih ali mestnih arhivov.

Zgodovina slovenskega rudarstva in železarstva nam bo tudi ponovno dokazala trdoživost in podjetnost slovenskega človeka v preteklih dobah, ki ni doma čakal križem rok, da mu drugi prinesejo možnost zaslužka, ter se šel »nerazvite«, ampak se je podjetno in pogumno odpravil po svetu, da si zasluži boljši kruh, kakor mu ga je mogla dati domovina. Dokazala pa bo tudi izredno odprtost slovenskega človeka za tehniko in industrijo.

Zgodovina in ustna tradicija avstrijskih rudarskih krajev pa tudi vesta povedati, kako pridni so bili slovenski rudarji, in koliko so dani na svojo čast. Tako vesta poročati o naših rudarjih, da se niso pomišljali udariti, kadar je kdo žalil njihovo narodnost.

sebnosti tudi rodovom, ki bodo prišli za nami, potem ne smemo čakati na pobude od zunaj, ampak se moramo za to zavzeti prav vsi!

V zadnjih letih ste odkrili nesluteno etnografsko bogastvo v Reziji. Kaj smatrate sami za svoje največje odkritje?

Kot umetnik pred svojimi stvaritvami tako je

Božično drevesce

Dva simbola božičnih pravnikov sta že od nekdaj udomačena po naših družinah: jaslice in božično drevesce.

Po naših kmečkih domovih je bolj udomačeno postavljanje jaslic, kakor po vseh alpskih deželah. Ta navada izvira še iz časov svetega Frančiška in je torej italškega izvora. Pripravljanje jaslic, izrezljanih iz papirja ali lesa, razpostavljanje po nabranem mahu in njih krasenje je postalo v dolgih letih del ljudskega božičnega obreda, že nekaj dni pred svetim večerom. Danes se stare jaslice s hlevčkom in Betlehemom zadaj na gričku, s številnimi pastirčki in ovčkami umikajo modernim stiliziranim jaslicam z le nekaj figurami. Pa tudi take še ohranjajo pridih božične poezije in požnega duha.

Postavljanje okrašenih smrečic s svečkami ali električnimi lučkami, z obešenimi darovi je pa prišlo s severnih krajev, kjer je domovina zelenih iglavcev. Zeleno drevo sredi zimske pokrajine je veljalo pri severnih narodih za znak rodovitnosti, rasti in

družinah. Polagoma je prodirala proti južnim deželam tostran Alp. Na Dunaj je prišla šele po francoskih vojnah leta 1819. Proti koncu prejšnjega stoletja se je udomačila navada postavljanja božična drevesca tudi pri nas, iz mest je šla tudi na podeželje.

Okrašeno in razsvetljeno drevesce pomeni luč v zimski temi, svetlobo v zimi. Ni toliko obrnjeno na versko čustvovanje, v družinah vzbuja bolj želje otrok in odraslih po obdarovanju. Manjši darovi že visijo na

SLOVENSKA SKUPNOST
oeli vsem svojim članom, somišljenikom,
podpornikom in vsem rojakom
v naši deželi
VESEL BOŽIČ IN USPEHOV
POLNO NOVO LETO

vejah, večji in bogatejši so pa zloženi na mizi ob drevesčku.

Zato je božično drevo našlo najprej svoje mesto v bogatejših in meščanskih družinah, dočim so jaslice še vedno simbol verskega praznovanja svetega Rojstva, in tudi v revnih središčih vzbujajo upanje na božjo in človeško dobroto.

Uhranimo z ljubeznijo stare stvari

Industrijska civilizacija vedno močneje pljuska tudi v naše vasi (in to velja za slovensko vas na splošno). Skoro povsod po naših kraških vaseh so pravi kmetje že v manjšini. Večina ima glavni zaslužek v industriji, v gradbeništvu, v trgovini, gostinstvu, v obrti, prometu ali v šolskih in pisarniških službah. Na kmečko delo in na svoje kmečko okolje gledajo vedno bolj zviška ali vsaj kot na delo, ki je manjvredno, ker ne prinese toliko gotovine. Drugih, pozitivnih — lahko bi tudi dejali etičnih — plati kmečkega poklica in dela ne znajo več ceniti, četudi te veliko presegajo pozitivne strani industrijskega ali pisarniškega dela, npr. kar zadeva neodvisnost, samostojnost odločanja, stik z naravo, telesno gibanje, pestrost dela in njegovo smiselnost, itd. Pomeščenjeni kmečki sinovi in hčere začno tudi omalovaževati opremo svojih kmečkih domačij (če še stanujejo doma), in po smrti staršev ali še prej jim je prva skrb, da hišo predelajo po svoje in se znebijo vsega, kar spominja na njeno kmetiškost. Pri tem velikokrat vržejo proč ali celo uničijo tudi nekdanjo staro hišno opremo in posebno še kmečko orodje.

V naprednejših družbah pa nasprotno izobraženi ljudje in ne le etnologi z ljubeznijo zbirajo in hranijo vse take stare kmečke predmete, hišno in kuhinjsko opremo ter kmečko orodje. Ustanovitev »kraške hiše« in muzeja v Velikem Repnu je naše ljudi vsaj malo opozorila, kako važno je hraniti stare stvari, ker predstavljajo kulturno dediščino, spomin na nekdanje generacije in dokaz naše stare kmečke kulture. Vendar še posebej opozarjamo naše Kraševce, pa tudi vse druge (to velja tudi za naše stare meščanske družine), naj ne uničujejo ničesar od nekdanje opreme, pa naj se jim zdi še tako nevažno, npr. stare vrče, vedra, krožnike, poliče, opremo za ognjišče, stare slike, burkle, itd. Če nočejo tega samo ohraniti, se bo prej ali slej ustanovil večji kraški muzej, ki bo rad prevzel vse take predmete, da bodo drugim, vasi in njeni stari kulturi že odtujenim

SLIKARSKA RAZSTAVA V NOVI GORICI

Akademski slikar Rafael Nemec, po rodu iz Vrtojbe, ki živi v Novi Gorici, je vztrajen in tih delavec, pravi tip resničnega umetnika, ki malo govori, zato pa tem več ustvarja. V zadnjih nekaj letih je prešel nekaj različnih ustvarjalnih obdobj. V enem izmed zadnjih smo ga imeli možnost opazovati lansko leto na razstavi v Novi Gorici.

Ta dni pa se nam spet predstavlja na majhni, rekel bi komorni razstavi v prostorih Turističnega društva v Novi Gorici. Na stenah ima 12 olj, ki so vsa iz letošnjega leta. Dela sestavlja pravzaprav ciklus, ki mu je umetnik dal naslov »Energija in prostor«. Naslov pove obiskovalcu razstave dovolj, čeprav so posamezne slike brez naslovov, zakaj ena sama je tema teh podob: sproščanje elementarnih sil v naravi, ki zadobivajo od podobe do podobe različne oblike. Zda lahko primerjaš poteze čopiča velikanskemu žarečemu jedru v središču Zemlje, zda eksploziji atomskega jedra, zda nenehnemu vrtenju okoli določene osi, zda prodiranju predmeta skozi plasti atmosfere in pojave okrog tega, prizorom iz osrčja magme, iz velikih globlin v svetlobo, itd. Nemec je s temi deli pokazal, kako ga sodobno življenje muči, in je s parabolo prikazal to človeško »vrtenje, prerojevanje, prenavljanje, iz bitja v bitje presnavljanje«, kakor bi zapisal Gregorčič. Barvno podaja Nemec to temo in svetlobo v človeku in okoli njega s temnimi (zelenimi, črnimi, sivimi) barvami, drugo, svetlo in žarečo poluto pa z belimi, rdečimi, oranžnimi in rumenimi.

Razstava je zanimiv užitek ne glede na to, če se kdo za tako podajanje ogreva ali ne.

V okviru te razstave pa je tudi njegova žena deseneterka Polonca Spinčič-Nemec razstavila nekaj svojih modnih kreacij. Tudi pri njej imamo opraviti s finim občutkom za lepo in smiselno.

Pohvale vredna je seveda pripravljenost Turističnega društva, ki je dalo na delno razpolago svoj prostor, s tem pa postavilo več kot katerega obiskovalca Nove Gorice, tujega in domačega gosta, pred prikupno dejstvo, da si je vsaj mimogrede prisiljen ogledati tudi kos umetniške ustvarjalne podobe novega mesta. Upajmo, da bo po prvem gostu sledil še kateri, predvsem naj bi se v njem zvrstili domači umetniki od Bovca do Sežane!

S. R.

življenja. Že v zgodnjem srednjem veku so začeli v Nemčiji krasiti majhne smreke sredi zimskih mesecev kot mlaje, ki označujejo prihodnjo pomlad. Ob koncu leta in že za božič so jih postavljali po hišah. Mladodrevje so narodi tako izsekavali, da so oblasti sredi 16. stoletja to prepovedale.

Toda že čez pol stoletja se je ta božična navada zopet obnovila najprej v Strassburgu, potem pa po vseh nemških meščanskih

SLOVENS O GLEDALIŠČE V TRSTU

Kulturni dom

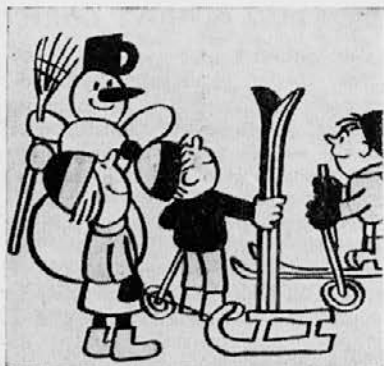
V četrtek, 26.12.1968 ob 16. uri

DANILO GORINSEK

RDEČA KAPICA

vesela pravljica v treh dejanjih

PO VINO ZA SILVESTROVO

VINKO BELIČIČ

Tisti redki s Konjskega hriba, iz Sredgore in s Toplega vrha, ki so se prvo pobožno nedeljo na smučkah spustili v dolino, bolj da kaj nakupijo pri fari nego da gredo v cerkev, so dolgi, vijugasti kolovoz imenitno zgladili. Saninec je bil ko pesem. Od Gorjancev je vlekel suh vetre, drva so bobnela v pečeh, vse je iskalo gorkoto na zaprtem. Dnevi med prazniki so bili le napol delavniki; vsakdo je vedel, da se bo odprl nov čas šele po Treh kraljih, po »vlaškem božiču«. Šele tedaj bo treba spet pljuniti v roke.

Jaka je videl, da je vino, ki ga je prinesel na badnik, pošlo. Ni se čudil: obilne in dobre jedi je treba zalivati! Obilne in dobre jedi na mizi so bile oddolžitev za kratke poletne noči, za dolge dneve pekočine, znoja in hitenja z delom. Zdaj se je vse zasukalo: nihče ni bil pod bremenom, nihče ni tekmoval s hudo uro, ko je vse drugo nujnejše od počitka in je človek nazadnje prežgaran, da bi se zmisllil na jed... saj je že pred vrati nova zora.

»Na Silvestrovo si pa res ne bom zatezal pasa — bog i bogme, da ne! Zmeraj, če je treba, samo danes ne! Jaz ne, in tudi moja hiša ne — in tudi ne prijatelji. Za krvavice in kar je še takega bodo poskrbele ženske. Vino bo pa moja skrb.«

Iz drvarnice je vzel sanke; sam jih je naredil, čvrste, velike; trije so se brez težave usedli nanje. Bile so že pošteno preskušene. Stal je ob njih, se oziral po sivem nebu, po snežni belini, ki jo je mrč pribijal k tlom — in zagledal Cenka, ki se je od fare vračal domov po svoji stezi in mu je srce grelo pismo.

»Cenek, si čul?« mu je zaklical Jaka. »Greš z mano v goro po vino?«

»Kaj ni malo daleč?« je prvi trenutek pomislil fant.

»Do zidanice že, dol se bova pa peljala. Kot bi ustrelil bova nazaj.«

»Presneto!« se je vzradostil Cenek. »Veš, da grem!«

»Samo po barilce skočim,« je rekel Jaka. Kmalu se je vrnil s posodjem. »Takole deset ali dvanast litrov bo menda zadosti za Silvestrovo, kaj misliš?«

Cenek se je zasmejal.

»Jaka, če si božji, bo tudi še ostalo kaj!«

»Če ostane, nič hudega. Glavno je, da ne zmanjka!«

Privezal je barilce na sanke, dospela sta na pot in se vzpela v prvi klanec. Hodila sta ob strani, kjer je manj drselo. V omeju so se iz beline ponujale pticam še zadnje glogove in šipkove jagode. Golota drevja se je razkazovala v vsem hladu — in molk bi bil popoln, da se ni čulo škripanje snega pod njima, drsenje sani in krotko pobobnevanja praznih barilcev.

»Kako je kaj v mestu, Cenek? Bled in suh se mi vidiš. Premalo ješ!«

»O, še kar gre,« je odgovoril Cenek. »Zmerom bolje bo. Zdaj sem začel že poučevati druge. Dela se ne manjka.«

»Na zdravje moraš gledati, to je prvo. Kaj vse drugo, če ni zdravja! Ne smeš se pretežati. Zdaj rasteš: veliko moraš jesti in biti vesel. Potem ti bodo lica rdeča.«

— Lica so mi kdaj še preveč rdeča! — je pomislil Cenek.

Prvi klanec se je unesel, pot je šla po ravnem, a se za ovinkom vnovič vzpela. Svet pod njima se je širil; rdeči zvonik farne cerkve za stelniki se je že pokazal, in tudi najvišje strehe... vse daleč... vse majhno, pod komaj vidnimi nadihi dima.

»Presneto se človek ugreje v ta hrib!« je vzkliknil študent.

»To je samo zdravje — taka gorkota iz svoje krvi. Gospoda je zmeraj pribita na stol, zato pa je tudi v obraz kakor kokoš pod repom,« je poudaril Jaka.

»Poleti cvete tukaj sam srobot. Kako diši!« se je spomnil Cenek.

»Saj lahko v tistem soncu, ki edino modrasom ni prevroče.«

Pot je šla zvesto navkreber, hribi na zahodu so se nižali in bližali, prejšnja enolična sivina gozdov se je drobila v posamezna drevesa — nov svet se je razkrival. Prispela sta do prvih vinogradov: samo kolje je molelo iz snega in gole trte so se stiskale k njemu.

Ob vrh novega klanca, pri Čičipihlu, se je tiščala Vidovičeva hišica. Jaka je pokazal nanjo in se zasmejal.

»To bajto mora držati sam žegen božji pokonci. Veter in strelo izziva, pa misliš, da jo kdaj kaj zadene? Oni teden se je Pezdircu rodil osmi otrok.«

»Osmi!« se je začudil Cenek. »Kaj živijo od razgleda?«

»Misli bi kdo: ščenéta. Pa so ko lešniki. Jaz ne znam, kje se jemlje takšna kri. Delavni so, ješči, krotki. Kamor pogledaš, tam vidiš enega. Ne zdaj! Zdaj so notri — na toplem, pri kokši!« se je zasmejal Jaka.

»Micka hodi še zmeraj k prvi maši?«

»Kaj pa drugega! In ko teče domov, sreča sredi pota, na Velikem vrhu, moža, ki hiti k zadnji.«

»Presneto — takih ljudi ni več toliko!« je rekel Cenek in utihnil.

Pot je krenila na levo v ravnico, potem pa spet v strmino. Ostro ju je rezalo v nos in v oči, kadilo se jima je iz ust, ko sta govorila. Prazni barilci so ju semtertja zvesto opomnili na cilj njune poti.

Končno sta se znašla pred zidnico. Gaz do nje je močno zabrisal pršič, ki ga je nasipala ena zadnjih noči. Veliki ključ je zaškrtnal v železnih vratih — in stopila sta noter, v hladni prostor — v en sam zdravni vonj po vinu.

S tramov so visela prevrezja s suhimi listi in z uvelim rumenkastim grozdom. Na ležajih so mirovali trije sodi, na mizi je stala orjaška pletenka žganja, s polje pa so gledale steklenice, majolike in kupice.

»Da se ne prehladiva — najprej to!« je rekel Jaka.

Dobrovoljno sta se spogledala preko kozarčka tropinovca in izpila. Zatem drugi kozarček — in gorkota jima je šla po životu ko mehko olje.

»Zdaj pa tole!«

Jaka se je sklonil, pipa je zacvilila, močni glas curka v majoliko se je naglo višal... in že sta bili naliti dve kupici. Vzdignila sta vsak svojo. Vino je bilo mrzlo, da ga je Cenek pogrel v ustih, preden ga je spustil po grlu.

»Zadnji dan leta, fant! Ne drži se kislo, letos je dala trta vse od sebe! Ni pijača in pol to naše belo vino? — O jaz neroda! Kaj imam pa tule?«

Vzel je iz žepa v papir zaviti dobršen kos pečene in ga z nožičem razrezal na mizi. Iz drugega žepa je potegnil kruh.

»Na, deni v usta, Cenek, saj moraš biti lačen! Pot od fare do sem gori — kar Vidoviča vprašaj! Pa še pozimi!«

Student je segel po mrzli svinini, in bolj ko je jedel, bolj mu je rasel tek.

»Jaz imam Vidoviča rad,« je rekel Jaka, »zato ker je taka reva. S Piškurjem Jožetom sta krpala streho na našem skednju. Podajal sem jima škopnike visoko gor po lestvi, pa tudi barilec —«

»A, gotovo, brez vina jima bi šlo pokrivanje po polževo.«

»Sonce je sijalo, na visokem sta bila, veter je pihal — in barilec je romal od enih ust do drugih. Kar ti Jože, omamljen od pijače, zgubi ravnotežje in zašumi nizdol po strehi. Vidovič je v hipu odstavil barilec od ust in zakričal: 'P-p-počassi, J-j-jože, p-p-očassi!' Se preden pa je izjecljal ta opomin, je bil Piškur že v kupu slame pod kapom. In ko je rdečih oči iskal roke in noge in kapo, kaj ni razburjenemu Vidoviču na šopu smuknil barilec iz rok, se potalikal po strehi — in tresk Piškurju v pleča!«

»Ni mogoče!« se je zasmejal Cenek.

»Na lastne oči sem videl! Dobro, da barilec ni bil več poln, drugače bi Jožeta potlačil za dvajset let. Kako smo se smejali!«

»Zadnji čas je, da bi se Piškur oženil,« je pripomnil Cenek.

»Samo reci mu to! 'Jaz da bi se osmrnil?' te bo zavrnil. 'Jaz da bi sedel na gnezdu ko Vidovič? Mene bodo fantje nesli v beli trugi! Nobena baba ne bo jokala za mano, zato ker sem jih vse zamudil!' Tako ti bo rekel. Pij, Cenek, danes je staro leto!«

Majolika se je praznila, oči so se jima vedno bolj svetile, beseda je postajala glasnejša in urnejša.

Cenku je pogled nenadno obstal na škornju, ki je samcat visel z žeblija na steni. Pokazal ga je Jaki.

»Kaj je tisto tam kaka čarovnija?«

»Škorenj? Skorajda. Na vem, kateri angel ali satan ga je zgubil nad našo pšenico pod viaduktom. Ob žetvi smo ga našli. Pomisli: sredi zrele pšenice pod železnico ta škorenj. V zidnici zmeraj pride prav kak jermen ali kako usnje, pa sem ga prinesel sem.«

Cenek se je zasmejal na ves glas.

»Presneto, saj to je moj škorenj! Jaz sem ga zgubil!«

»Kdaj si pa ti nosil škornje, Cenek?«

»Na pustni torek v maškarah. Boter mi je podaril svoje stare — in sem se našemil. Vračali

smo se od Frica siti krofov in pijani. Ceta gruča se nas je opotekala po viaduktu — in nekdo se je oglasil, da prihaja vlak. Spustili smo se v dir. Me ne je desni škorenj že prej žulil, a zdaj me je kar do kosti rezal. Sunil sem z nogo in se ga rešil. Precej sem laglje dihal — in tekkel za drugimi. Prišel sem domov z enim samim škornjem.

»Pa onega nisi šel drugi dan iskat?«
»Nisem: malo zato, ker se mi je zameril, malo pa zato, ker sem se moral že na pepelnico, vrniti v mesto. Pripeljali so premog in šola se je spet odprla.«

»Glej, škorenj je še cel. Vzemi si ga, da boš imel spet par, Cenek!«

»Ne, Jaka, rajši ti bom še levega prinesel. V zidanici zmeraj prav pride kak jermen ali kako usnje.«

Zasmejal se je kot bi orehe stresel.

Kratki zimski popoldan se je medtem nagnil. Jaka je natočil svoje tri barilce. Dva sta privezala na sanke, enega pa bo držal v naročju Cenek, kakaj Jaka se bo usedel zadaj; on bo vozil, on bo kretal — proste mora imeti roke in noge.

Vse je bilo v redu. Na zahodu je rahla rdečina oznanjala, da nekje za oblaki in meglami tone sonce. Ravnila globoko doli je počasi zginjala v mraku. Tišina velika, in zrak leden — a ne Jaku in Cenku: njiju je grela pijača, gredo ju je napeto veselje spričo vožnje nizdol, ki je bila pred njima.

»To čudno ime 'Čičipihel' šele zdaj prav razumem!« je vzkliknil Cenek. »Reči hoče: čičaj na sani in bo pihal!«

Usedla sta se na sanke ter ob pogledu na zadnjo ugašajočo zarjo leta za hip obmolnila in obmirovala. A že je Jaka razposajeno zaklical: »Srečno, Vidovič — in da se ti hiša še dolgo ne bi dala!« S petami je odrinil sanke... in zdrselo je po sanincu.

Cenek je stisnil barilec k sebi, skrčil noge in jih uprl v krivine, da mu ne bi bile v napoto. Jaka pa je svoje iztegnil ko dvoje tipalk ali drogov ali vésel. Zdaj z levo peto zdaj z desno je dajal pravo smer. Ves je bil napet; ko po struni mu je utripnilo mimo kolena gor, kadar je pritisnil s peto, ko da bi si jo na zmazli podlagi hotel ostružiti. Sanke so drvele ko podivjane, poskakovale so, a Jaka jih je imel v oblasti. Vse je letelo mimo: omejki, drevesa, grive, kamni, ovinki. Ledeni zrak je žvižgal mimo ušes. Kjer je strmina malo popustila, sta se oddahnila in zadihala, se zasmejala — pa spet dalje, hej, v novo brzino. Za sankami se je ulegel vzdignjeni saninec, one pa so drvele ko splašena žival skozi predvečerno tišino.

Ce bi človek ob spustu gori na Čičipihlu začel šteti, ne bi prišel do sto, ko so se sanke ustavile pred Jakovim domom. Odrevenela od mraza in napetosti sta vstala in se nasmejana spogledala.

»Slo je ko sama strela!« je vzkliknil Jaka.

»Presneto — kar oddahnil sem se, da sva sreč-

no prišla,« je rekel Cenek. »Pot ko po steklu! Ena sama drsnica.«

Del je barilec na sanke in si premrle roke potisnil za pas.

Jaka se je sklonil, da odveče ostala dva barilca, pa ga je v hipu vrglo kvišku.

»Strela nebeška — en barilec sva zgubila! Stirlitskega!«

Cenek je pogledal pod sani, potem pa se poraženo zazrl v onega.

»Presneto — kaj pa zdaj?«

»Kar nazaj, nič drugega! Poiskati ga morava, prej ko se stemni. Ti strela prejasna — kaj takega se mi pa še ni zgodilo!«

Ni jima bilo do smeha, in tudi čakati nista smela, ker se je bližala noč. Pognala sta se v breg in hlastno iskala z očmi vsak po svoji strani pota. Zmeraj dalje, zmeraj više, zmeraj bolj zadihana, zmeraj nemirnejša. Tekmovala sta z mrakom, ki je lezel od vsepovsod in v nevidnost potapljal ves svet.

»Glej ga!« je nenadoma zaklical Cenek.

»A — tu pri korenini si se ustavil, ti maček štirilitrski! Priiden! Zdaj pojdeš pa kar z nami!« se je olajšano nasmešnil Jaka. »Več ko za vino

mi je za posodo, verjemi. Ne bi bilo škoda takega barilca?«

»Srečo je imel,« se je zasmejal Cenek. »Da ga ni ustavila ta korenina, bi od njega ostale same doge — in zbogom vino!«

Veselo sta se spustila po hribu. Že je zvonilo zdravamarijo za zadnji dan leta, in potem se je daleč od fare začul veliki zvon: vabil je v cerkev k zahvalni pesmi.

»Mama bo že v skrbeh, ker me tako dolgo ni,« je rekel Cenek.

Jaka mu je v zelenko odtočil dva litra iz velikega barilca.

»Na, Cenek, to odnesi domov, da ne prideš prazen. Vi nimate vinograda. Roko si stisneva drugo leto, kaj?«

»Jutri, Jaka, pri cerkvi!« je pristrčno odgovoril. »Da novo leto ne bi bilo slabše od tega, ki mu tečejo zadnje ure!«

Cenek je pohitel proti domu. Gredo ga je pisno — in v mislih je zbiral besede za odgovor, ki ga bo napisal še ta slovesni večer. Srce mu je bilo odprto, plamenelo je v ljubezni do nje, ki jo je srečal v mestu in mu je osemnajsta leta napolnila z velikim upanjem.

Božične navade pod Matajurjem

Več lepih domačih božičnih navad, šeg in ljudskih obredov kot pri nas na Tržaškem in na Goriškem živi še med našimi rojaki pod Matajurjem, v Beneški Sloveniji. Dosti prvotnih in globokih folklornih navad pa je tudi že pozabljenih v modernem času.

Nabirala sta jih in sta nam jih ohranila msgr. Trinko in msgr. Kračina ter jih ljubeznivo priporočala svojim vernikom, da jih ne pozabijo. Dosti navad se je ohranilo iz davnih stoletij; prehajale so iz roda v rod. Med te štejemo zlasti šege in izročila, ki se tičejo Božiča.

Tu ne bomo omenjali toliko zunanjih znamenj, ki se pokažejo za te praznike, kot je na primer že preko meja znano pecivo, nadiške »gubane«, o katerih pravijo, da je njih bistvena sestavina »svojevrvstna voda Nadiže in nje pritokov ter zrak, ki veje pod tamkajšnjimi gorami.« Preveča jih torej vonj domače dežele.

Manj poznana je po svetu božična devetdnevica ali devetica, ki jo opravljajo že leta in leta verniki v podutanski fari ali pri Sv. Ljenartu z vso tiho srečo božiča. Začnejo jo že 16. decembra zvečer in traja do svetega večera, tako da se konča pet ur pred polnočno mašo. Devet dni traja ta ljudska pobožnost, ker so stari pravili, da sta Marija in Jožef hodila devet dni in devet noči od Nazareta do Betlehema. V vsaki hiši podutanske fare hranijo kako staro podobo jaslic. Okrog najstarejše se zbirajo vaščani vsak večer ob sedmi uri. Pokleknejo pred podobo jaslic, ki so bile v starih časih lesene in postavljene na veliki deski.

Okoli jaslic so prižgali polno raznobarnih svečk. Po izmoljenem rožnem vencu so jaslice vzdignili in jih nesli v sprevedu med petjem lavretanskih litanij do druge hiše. In tako devet večerov od družine do družine še danes.

Procesijo je po navadi vodila dobra pevka, ki je naprej pela lavretanske litanije. Sredi procesije so nosili jaslice, obdane od lučk in sveč. Ko je prišel spreved do praga namenjene hiše, je tam že klečala domača gospodinja, da bi sprejela jaslice od vodilke. Ko jih je poljubila, jih je postavila na prirejen oltar in obe ženski sta izrekli nekaj priložnostnih verskih besed in voščil.

Gospodinja moli takole: »Bodi pozdravljena, o prečista Devica Marija! Zelnuo te sprimem pod strjeho mojo. Bodi mi zvesta pomočnica, varuj do smartne ure dušo mojo. Aman.« Potem stopijo v sobo še drugi ljudje in pokleknejo pred jaslicami.

V zadnji hiši ostane podoba jaslic do svečnice. Na ta dan imajo pri isti družini sklepno božično ljudsko pobožnost. Sosedje prihajajo, pojejo sve-te pesmi in poljubljajo jaslice. Ob slovesu položijo na določen prostor dar v denarju. Naslednje jutro nese gospodinja župniku za dve maši, eno za žive, drugo za mrtve, kar ostane je pa za cerkev.

Ta beneško-slovenska božična devetica je zelo stara. Koliko, se natanko ne ve. Približno pa le, ker je pravila rajna Lucija Betacova »ta z Ošnjega«, ki je umrla leta 1940, da »so nosil' Marijo pred božičam po vaseh že kadar moja nona je bila otrok.«

Sent-lenartska dolina v Beneški Sloveniji

WILLY DANDOLO

KAJ JE VIDELA LESENA OVČKA

Ovčka se je prevrnila, prevrnila docela, da so ji štiri noge molele v zrak med debelo knjigo z lepo pobarvanimi platnicami in prav tako veliko pisano žogo. Počutila se je docela ponižano, ker se ni mogla postaviti na noge, kajti, kakor veste, ovčke iz lesa, ko so enkrat na tleh, se ne morejo več dvigniti. Ovčka ni niti poskusila, da bi se obrnila, da bi se naravnala. Že kdaj prej se ji je bilo kaj podobnega pripetilo, in vedno je morala čakati usmiljene pomoči. Zato je čakala, čeprav ponižana.

Končno jo je drobna, debelušasta ročica prijelala in jo narahlo postavila na štiri noge. Najprej se je malo žazibala, globoko izdihnila, in nadaljevala svojo pot.

Ni vedela, kam naj gre. Vzeli so jo bili iz lesene škatle, kjer je v miru ležala z mnogimi drugimi ovčkami. Debelušasta ročica je vsa postavila

na noge. Potem so se ovčke podale na pot, mirne in nekoliko neumne, kakršne so ovčke več ali manj zmeraj. Cna pa, najmanjša, je padla, ostala je torej za vsemi in izgubila je izpred oči tovarišice, ki so stopale pred njo, zato ni vedela, kam naj gre. Žalostno je, prežalostno za leseno ovčko, če ne ve, kam naj se poda!

Nenadoma se je ob njej pojavil osliček. Tudi on je spal v leseni škatli, vendar zavrt v svilnat papir, kajti njegova koža je bila silno delikatno pobarvana in nekoč se mu je bil prilepil na vrat rep velikega ovčjaka. Zato ovčka že lep čas ni videvala oslička in ga skoroda ni prepoznala. Toda ker se je počutila tako izgubljeno, se je predrznila in mu nastavila vprašanje:

— Kam pelje ta pot?

Osliček jo je nekoliko začudeno pogledal in prijazno odgovoril:

— Po tej poti greva delat jaslice.

Ovčka je boječe rekla:

— Spominjam se, da sem že čula nekoč govoriti o jaslicah in morda sem jih celo nekoč videla, toda bila sem majhna majhna, bila sem čisto nova ovčka! Spominjam se velike svetlobe, mnogih ljudi, mnogih živali, drobnega deteta na slami. Je ali ni tako?

— Seveda, tudi takó je — je resno odvrnil osliček, — toda ne samó takó. Zdaj boš videla, in, če hočeš, ti bom vse razložil. Kar meno se drži.

Ovčka se mu je pristrčno zahvalila in prav ko se je sklanjala, se je zavedela, da postavlja noge na neke vrste zeleno, tanko rezano predivo.

— To je mah, — je rekel osliček — in tu sva sedaj pri jaslicah. Kar k meni se stisni, le za spoznanje stopaj za mano; jaz in vol in konj smo čisto ob Detecu. Greti ga moramo s svojim dihom.

Ovčka je stopala za osličkom, ustavila se je ubogljivo za njim med ostalimi ovčkami in pogledala, začudena in zadovoljna, okoli sebe. Koliko čudovitih stvari! Komaj se je spominjala tiste svetlobe in tistih barv, in vse ji je bilo novo in zabavno.

Ovčka je stala v ljubki leseni štalici, ki so jo razsvetljevale štiri majhne modre svečke, postavljene v notranjosti in ob vhodu. Gori, v loku nad širokim vhomom je visela prekrasna zvezda repatica. Bila je narejena iz srebrnega papirja, toda imela je zlat, na koncu narezan rep, tako da so bile zlate resice, dolge zlate nitke, ki so se tresle in se svetlikale.

— Zvezda repatica je nova, — je rekel z nizkim glasom osliček. — Tista lanska je storila nesrečen konec: ob plamenu sveče ji je zgorel rep. Letos so jo postavili bolj visoko.

Ovčka je pogledala predse, tja v bližino oslička, in zagledala jasli, polne sene, v njih pa drobnega otročička, vsega rožnatega in svetlega. Eno roko je držal v zrak ter se smehljaj. Kleče ob njem sta stali dve ljubki postavi s sklonjeno glavo, obe sta imeli nad glavo krožec iz pozlačenega papirja.

— Dete Jezušček je tisti, — je rekel osliček, — klečočí figuri pa sta Marija in Jožef.

Ovčka je brž sklonila glavo v znak spoštovanja. Nato je pogledovala dalje in iz gobca so ji ušli glasovi začudenja in občudovanja. Nekoliko umaknjeni, vendar še v bližini vhoda v štalico, so stali trije gospodje, ki so prihajali naprej v vrsti po eden. Bili so prekrasno oblečeni, na glavi so imeli zlate krone, v rokah pa so nosili zlate skrinjice.

— Sveti Trije kralji so, — je rekel osliček; nato je nekoliko zdolgočaseno dodal: — Ti prihajajo vedno pozno! Že res, da imajo dolgo pot, toda nekoliko bi le lahko pohiteli, saj vendar vedo, da se jaslice naredijo vsako leto!

Konj, ki je vse to slišal, se je sklonil in rekel z nizkim glasom:

— Ni njihova krivda. Popraviti so morali plašč Boltežarju. Toda ovčki ni bilo mar teh stvari in je z navdušjem gledala Tri kralje. Takih osebnosti še ni bila nikoli videla!

— Ali prihajajo od zelo daleč? — je boječe vprašala.

— O, seveda, od daleč daleč! — je dejal resno osliček. — Ti trije so shranjeni v škatli sami zase, posebej, oviti v vato. In to škatlo hrani stara mati.

— Tudi krone, — je dodal konj, — imajo svoje mesto v posebni škatli, ker so iz čiste medenine.

Ovčka je pripomnila, da vol še ni spregovoril eno samo besedo, temveč je vse stvari le mirno,

nekoliko začudeno opazoval s svojimi velikimi očmi. Osliček je povedal, da je vol nov, kupljen komaj dan poprej.

— Pastirji pa so stari, — je rekel nato konj nebrizno, — psu pa so sploh morali pritakniti nov rep.

In ovčka je res opazila, da so imeli pastirji nekoliko izdelane obraze. Pasji rep se ji je zdel za spoznanje različen od vsega ostalega. Pastirji pa so, resnici na ljubo, bili zelo prikupni in tudi pes je moral biti zelo dober.

Toda ovčka je s posebnim zanimanjem gledala

Svete Tri kralje; zdeli so se ji vredni vsega občudovanja, vsaj tolikšnega kakor Marija in Detece Jezušček. Takó je bila v to misel zatopljena, da je kar poskočila, ko ji je osliček rekel:

— Poglej tja ven v bližino zvezde repatice, prav gor nad svečko...

Ovčka je pogledala in zagledala lepega angela z dvema velikima perutima. Visel je na nitki s strehe štalice in rahlo nihal sem ter tja, smehljajoč se Detecu Jezuščku.

— Angel je težak, — je ugotavljal osliček zaskrbлено, — lanih leto se je nitka utrgala in je angel padel.

— Iz česa je angel narejen? — je vprašala ovčka.

— Iz lesa, — je odvrnil osliček, — iz lesa kakor Detece, Marija kakor Sveti Trije kralji, kakor mi sami.

— Res? — je vprašala začudena ovčka. Nato je umolknila. Nemogoče se ji je zdelo, da so tudi Detece, Marija in Sveti Trije kralji le iz lesa.

— Torej niso resnični, pravi? — je vprašala užaljena — Ne, ne, niso resnični. Kaj neki misliš! — je odgovoril osliček nepotrpežljivo. — Saj tudi midva nisva resnična. Sva le iz lesa.

Konj se je obrnil, resno pogledal oslička in z nizkim glasom rekel:

— Detece se zdi, kakor bi bilo iz lesa, pa je voščeno in rahlo rožnato pobarvano.

Ovčka je zadihala; odvalil se ji je kamen od srca in zadovoljna je postala, ker je bilo Detece Jezušček vsaj iz voska.

Nenadoma je nekdo pihnil v štalico, tako močno, da bi bil skoraj odpihnil angela, in lučke so se pogasile.

Sledil je nekajminutni molk, v katerem se je ovčki zdelo, kakor da je izgubljena. Kaj se bo zgodilo sedaj? Slišala je oslička, ki je z nizkim glasom dejal: — Kako pozno gredo nocoj spat!

Spet je sledila tišina. Nato je nenadoma začelo nekaj hrumeti, šepetati, dvignila se je pesem nepozabnih glasbil, glasov in vzdihov. Polagoma se je svetlima spet vračala, še bolj mila, bolj rožnata. In v tej svetlobi se je prikazalo Detece še bolj rožnato in lepše, smehljajoče. Nežne ročice je stegovalo proti Materi, ki se je sklanjala nadenj in ga božala. Nadenj so se sklonili tudi vol, konj, osliček in njihova topla sapa je ovila malega Jezuščka. Sveti Trije kralji so pristopili, poklekili pred jasli in mu darovali zlato, kadilo in miro. Pastirji so ga počastili z obrazi na tleh. Angel je plaval okoli štalice in se od časa na čas ustavil ob vhodu kot čudovita, smehljajoča se straža. In iz zvezde repatice, ki je tudi stala negibna nad vrati štalice, je lila svetloba, rožnata in ljubka, od daleč pa je bili slišati petje angelskih korov...

Počasi počasi so glasovi potihnili in glasba se je zgubila, umolknila. Svetloba je pobledela, zamrla, in vse se je potopilo v temo in tišino.

Prevedel Marijan Brecelj

Odlična številka „Zaliva“

Nova, 12. in 13. številka revije »Zaliv« prinaša na uvodnem mestu izjavo takomenovanega Rusellovega sodišča, ki obsoja vse agresije, o sovjet-ski agresiji na Češkoslovaško pa pravi med drugim: »Obtožujemo voditelje Sovjetske zveze vojne zločina agresije... Zahtevamo takojšen umik sovjetskih čet in popolno obnovo češkoslovaške suverenosti.«

Sledi pretresljiva »reportaža« slovaškega pisatelja Ladislava Mnačka (na ovitku je narobe naveden kot Mnaček) »Na pokopališču«, v kateri prikazuje usodo dveh poštenih ljudi, ki sta verjela v resnični, poštenu socializem, pa ju je stalinizem uničil — oziroma tisto, kar danes največkrat označujemo za stalinizem, kar pa lahko ima zelo različna imena, a isto bistvo: hudobijo, omejenost in strah, in iste namene: ohraniti se za vsako ceno na oblasti in uničiti vsakogar, ki bi mogel postati tej oblasti nevaren, čeprav samo s svojo poštenostjo. Reportažo, vzeto iz Mnačkove knjige »Zapoznele reportaže«, je lepo prevedel Marjan Breclj, uredništvo pa je v uvodu pisatelja, o katerem se je zadnje leto veliko govorilo, predstavilo bralcem. Skoda, da ni objavilo tudi njegove fotografije.

Sledijo »Misli o narodnosti« dr. Karla Lavriča (umrl l. 1876), ki so v glavnem še danes aktualne. Pobrane so iz raznih njegovih člankov. Zanimiv je Dedijerov članek o memoarskih delih o dveh svetovnih vojnah, ki nam da vedeti, da je le malo objektivnih del te vrste in da za zgodovino torej niso posebno pomembna. Objavljena je tudi »Stran iz dnevnika dr. Vladimira Dedijera«, v kateri čustveno govori o Slovencih. Izvirnika je prevedel Janez Gradišnik.

Za našo kulturno zgodovino so zanimiva pisma Alojzija Resa pisatelju Bevku. »Res je bil v resnici Evropejec, sodoben Evropejec dialoga. Po prepričanju katoličan, je vse svoje življenje uravnava po tem idealu, vendar je imel široko odprto »uho in oko« za vse, kar se je okoli njega dogajalo v času in družbi. V občevarju z ljudmi ni poznal nobene razlike; vsem se je enako zaupal, bil je globoko človeški in odprt. In pisma več kot zgovorno pripovedujejo o takem Resu,« piše Marjan Breclj, ki je pisma odkril in jih opremil z literarno-zgodovinskimi opombami. S tem je imel veliko dela. Glede na to, da se o naših primorskih izobražencih lahko reče, da so nekam gluhi za zgodovino in nekam zanosno ter celo naivno zagnani samo v sedanost in bodočnost, kakor da bi ti dve ne poganjali iz preteklosti, je napravil »Zaliv« pomembno dejanje, da je objavil ta pisma in pretrgal s »tradicijo« bojkotiranja literarne zgodovine in zgodovine sploh v naših revijah. Glav-

na zasluga za to gre Breclju, ki namerava nadaljevati z objavljanim Resovih pisem.

Radoslava Premrl nadaljuje s svojimi spomini na brata Janka-Vojka, primorskega junaka v boju za narodno svobodo. Ti spomini so tako zanimivi, da bi bilo škoda, če bi ne izšli tudi v knjižni, da bi postali dostopni tudi široki javnosti, se pravi, tudi takim preprostim ljudem, ki ne kupujejo revij iz morda niti ne vedo zanje. Irena Žerjal Pučnik pa nadaljuje svojo novelo »Tragedijca na Grobljah« ki po usodi glavnega junaka rahlo spominja na Mnačkova uničena človeka.

Milko Matičetov je prispeval zapisa dveh lepih ljudskih pravljic iz Beneške Slovenije — seveda v izvirnem jeziku — kateri mu je povedala Tyna Wajtova (Valentina Pielich vdova Negro) iz Stebice v Reziji. Ostalo vsebino sestavljajo »Pismo iz Slovenije« (»V začetku je bila beseda«), ki ga je napisal Matija Ribič in je nekako abstraktno obračunavanje s totalitarizmom, zanimivi zapiski Borisa Pahorja s III. kongresa Mednarodnega združenja za obrambo ogroženih jezikov in kultur v Andorri, ki bi zaslužili, da bi se obsirneje ukvarjali z njimi (in da bi jih prebral vsak naš človek, ne le, ker se ukvarjajo z manjšinami, ampak tudi kot primer elegantno napisanega kulturnega potopisa), obvestilo o izidu knjige »Skandinavski izvor Slovencev«, »Marginalije k potopisu« s podpisom A. C. (s potovanja v München), poročilo o posvetovanju pisateljev v gradu Statenberg na Stajerskem ter zapisek o grafikah (exlibrisih) Pavla Medveščaka.

Preostane seveda še glavni prispevek te številke, razprava Borisa Pahorja »O slovenski suverenosti«, v kateri najprej mimogrede zavrne naivni izpad urednika »Gospodarstva« proti svojim tezam, nato pa razvija naprej svoje misli o nujnosti slovenske narodne suverenosti, pod čemer razume, da naj bi imel slovenski narod v okviru svoje republike v Jugoslaviji možnost, da sam, svobodno in suvereno rešuje svoje probleme. Razprava je tu pa tam nekoliko polemična do drugačnih nazorov in trpi na tem, da Pahor kot pisatelj ne uporablja pravnega izrazoslovja in ne pozna mednarodnega prava. Napisana pa je s plemenito vneto človeka, ki se bori za svoj ideal in je prepričan, da ima prav in da mora njegova ideja končno zmagati, pa tudi z veliko ljubeznijo do slovenstva.

Se pred Božičem bo izšla 12. številka »Mladike«, enako pa tudi 4. številka »Pastirčaka«.

»Mladika« prinaša med drugim intervju z Alojzom Rebulom.

S TRŽAŠKEGA

ZAKAJ TRST ZASTAJA ?

Letos nam je posebno padlo v oči, da Trst močno zastaja za drugimi mesti v božični okrasitvi. Celo Gorica ga v tem pogledu prekaša. Se bolj pa je to očitno v primerjavi z avstrijskimi in nemškimi mesti, ki izžarevajo v predbožičnih tednih morje luči. Na trgih žare visoke smreke. Cele ulice so spremenjene v prave žareče slavoloke. Trst pa je ob večerih skoraj žalosten in pust. Ali je temu kriva brezbriznost, ali materialistična, zgolj zaslužkarska čud Tržačanov, ali gospodarska negotovost?

MNOŽICNI OBISKI IZ SLOVENIJE

Za praznik sv. Miklavža in zdaj v predbožičnih dneh se je posebno okrepil tok obiskovavcev iz Jugoslavije v Trstu, posebno še iz Slovenije. Slovenci kupujejo te dni v Trstu zlasti božično okrasje, jaslice in obeske za božično drevo, električne lučke zanj, pa tudi božična darila in zimsko obleko, ki se zdi, da je v Italiji še vedno cenejša, če ne gre zgolj za mik tuje mode. Vsekakor so te množice obiskovavcev iz Slovenije privedle do tega, da je slovenska beseda na tržaskih ulicah danes vsepovsod pričujoča in glasna ter samozavestona.

ZIVAHNO DELOVANJE SLOVENSKE SKAVTINJE

Letos je opaziti živahno delovanje slovenskih skavtinj na Tržaškem. Ponekod pripravljajo nastope, povsod pa imajo redne sestanke. V nedeljo, 22. t. m. imajo dopolne skupno predbožično pobožnost.

Videti je, da je skavtska ideja zelo privlačna za naše deklice in mlajša dekleta.

DRUŠTVO SLOVENSKE IZOBRAŽENCEV V TRSTU

Želi vsem svojim članom in vsem slovenskim izobražencem vesele božične praznike in srečno novo leto!

SLOVENSKI KULTURNI KLUB (Ulica Donizetti)

vošči vsem svojim mladim članom, prijateljem, predavateljem in vsej naši mladini srečen Božič in novo leto!

Vsem slovenskim poslovnim ljudem, gospodarskim organizacijam in zlasti še svojemu članstvu, želi

SLOVENSKO GOSPODARSKO ZDRUŽENJE V TRSTU
vesele praznike in uspešno novo leto.

VOŠČILO

Neš odgovorni urednik Drago Legiša je zbolel in se nahaja v bolnišnici v Tržiču. Kolegi iz uredništva in uprave ter osebje tiskarne »Graphis« mu voščijo skorajšnje ozdravljenje in blagoslovljen Božič, v novem letu pa veliko sreče.

SPLOŠNI ZDRAVNIK

Dr. JOSIP SANCIN

ordinira CORSO ITALIA 7/II - tel. 30058
dnevni od 15. do 17. ure in ul. del RIVO 46
(nad lekarno GODINA - SV. JAKOB) tel.
90-212, dnevno od 18. do 19. ure.
SPREJEMA ZAVAROVANCE VSEH BOLNIŠ-
KIH BLAGAJN

Radio Trst A je pripravil za Božič in Novo leto zanimiv program. Slika kaže podelitev nagrad letošnjega radijskega razpisa za kratke igre.

Sodobno kmetijstvo

Današnje vinogradništvo

Strokovna predavanja služijo seznanjanju širšega kroga ljudi z dosežki posameznih strok. Obisk predavanj in tečajev, ki so jih organizirale razne kmetijske ustanove in organizacije, je bil letos razmeroma slab, pa čeprav so bila med predavatelji tudi imena velikega ugleda. Eden izmed takih predavateljev je bil tudi inž. Simčič, ravnatelj znamenite vinske kleti Dobrovo v Brdih in predsednik mednarodne ocenjevalne komisije pri ljubljanski vinski razstavi. Z izvečkom iz njegovega predavanja mislimo ugoditi vsem tistim, ki niso imeli priložnosti poslušati izvajanja priznanega strokovnjaka (predavanja, ki jih je imel inž. Simčič in ki jih je organizirala Kmečka zveza, se pač niso mogla vršiti v vseh vaseh na Tržaškem).

Trta je ena najcenejših in najboljših kmetijskih rastlin, ker uspeva skoraj povsod in skoraj na vsakih tleh. Ceneje je pridelovati vino v ravninskih predelih kot pa v hribovitih, zato se tudi ponekod ljudje izseljujejo iz teh v ravninske kraje. Ni pa to brezpogojno potrebno, zakaj vina je na svetu dosti, kvalitetnega vina pa ni vedno možno dobiti. Vino ohranja slej ko prej svojo veljavo, posebno v luči sodobnih zdravniških dognanj, ki pripisujejo vinu zdravilne lastnosti. To velja posebno za umske delavce in za vse tiste, ki dosti sedijo, saj ima vino dober vpliv na krvni obtok in na prebavo.

Dandanes je potrebno pridelovati kvalitetna vina, zato je nujno obdržati hribovita vinska področja. Nekateri trdijo, da v hribovitih predelih ni mogoče vpeljati mehanizacije, da so tla revna itd. Tudi za to so našli rešitev in najboljši dokaz nam dajejo ravno Brda. S terasami so omogočili pravičen odtok vode in mehanizacijo. Sicer ni odločilno samo vprašanje mehanizacije. Pomembna je tudi razdalja med vrstami, globina obdelovanja zemlje, pravilna izbira trte, način negovanja itd. Posebno način vzgoje stopa v ospredje.

Vzgoja trte

Zelo se je razširil nov sistem vzgoje — Casarsa —, pri čemer se spelje trto približno dva metra visoko v obliki kordona. Vezi naj bodo iz polivinila, ki je elastičen in dober za predele, kjer razsaja burja. Veje v začetku štrlijo v zrak, pozneje se pa z grozdom upognejo in visijo. Na ta način jih ni treba poleti krajšati in čistiti. Dovolj je, če jeseni trte pregledamo in uredimo po potrebi. Ta način povzroča manj dela, zato se tudi vedno bolj širi.

Razdalja saditve

Razdalja vrste od vrste naj bo čim večja, zakaj trta že po naravi ni tako majhna rastlina, kakršna je po naših starih vinogradih. Trta hoče večjo obliko in zato več prostora. Sicer pomeni večje število tudi več dela. Gosto nasajene trte pa dajo tudi mnogo manj pridelka kot široko zasajene. Razdalje morajo biti večje posebno na slabših zemljah, da si korenine laže poiščejo hrano. Čim više bomo vzgajali trto, tem večje morajo biti razdalje med vrstami.

Gnojenje

Novi vinograd potrebuje dosti gnoj, tako da lahko v treh letih speljemo trte in da pač lahko rodijo čim prej. Pozneje je

treba pri gnojenju paziti in pravilno do-gnojovati. Pri izbiri rudninskih gnojil je važno sorazmerje med dušikom, fosforom in kalijem. Na pridelek vpliva odločujoče tista snov, ki je sicer v zemlji najbolj primanjkuje. Pomembni so pa tudi mikroelementi kot železo, aluminij, magnezij. Ti dajo prave čudeže.

Dobro je vedeti, da odvzame dobro roden vinograd zemlji na leto približno 120 kg čistega dušika, 40 kg čistega fosfora in 140 kg čistega kalija. Najmanj tolikšne količine moramo zemlji vsako leto vrniti, nekaj pa še dodati.

Varstvo trte pred boleznimi

Brajdo najbolj napada oidij, zato je treba najprej opraviti žveplanje, da preprečimo okužbe. Pri peronospori je treba upoštevati inkubacijsko dobo. Pomembna je predvsem kontrola temperature. To lahko opravlja sam vinogradnik, ki edini pozna mikroklimatske posebnosti in lego vinograda.

Pot do uspešnega zatiranja bolezni je tudi v pravilnem škropljenju. Atomizerji omogočajo brezhibno oškropitev posebno

pomembne spodnje strani listov. Povrh imajo še to prednost, da porabijo petkrat manj vode kot navadna sredstva in omogočajo hitrejše in manj naporno škropljenje. Za naše vinograde so primerni tudi atomizerji na hrbtu, ki so v uporabi goriva zelo ekonomični (3 l mešanice na hektar).

Obdelava vinograda

Pred zimo je treba poskrbeti za plitvo oranje, kajti vedeti moramo, da se nahajajo koristne drobnoživke v zgornjih plasteh zemlje, katero bomo zato v letih po rigo-lanju samo plitvo obračali in globoko rahliali. To opravimo spomladi. Poleti opravljamo samo površinsko delo. Plitvo bomo okopali vinograd konec junija in potem še enkrat pred zorenjem grozdja.

Za uničevanje plevela lahko v vinogradih uporabljamo tudi kemična sredstva, selektivne herbicide.

Trgatev

Strašno škodo povzroča gniloba (*Botrytis cinerea*), ki sili k predčasni trgatvi. Vedeti moramo, da je bolje imeti manj zrelo, zato pa zdravo grozdje, ki odločilno vpliva na kvaliteto vina. Čas trgatve je odvisen

tudi od tega, do katere stopnje je grozdje dozorelo in kakšno je njegovo zdravstveno stanje.

Kletarjenje

Prvo fazo kletarjenja predstavlja že trgatve sama. Okužbe se začno razširjati že v ne prav čisti posodi. Najbolje je, če pride grozdje v klet nezmečkano. Jagoda ima namreč kožico, na kateri se nahajajo glivice kvasnice in bakterije. Pri zmečkanem grozdju se te hitro razmnože, kar ima za posledico, da se okuži tudi mošt. Koristne kvasnice porabijo manj sladkorja ter proizvedejo manj očetne kisline. Letos je grozdje cikalozno ob trgatvi, ker so bile očetne bakterije že dobro razvite. Danes uporabljajo tudi selekcionirane glivice. Preskrbuje jih kmetijska služba v Brdih.

Žveplo v kletarstvu

Brez žvepla ne gre, posebno še, ker duh po žveplu izgine popolnoma že pri spontanem vrenju. Uporabiti ga je treba, preden stopi mošt v fermentacijo. Kalijev metabisulfit je treba dati že na grozdje v kadeh, da se prepreči okužbe. Žveplo ovira bakterije in škodljive kvasnice ter omogoča razvoj koristnih glivic. Žveplo je treba torej dajati v prvi fazi. S kalijevim metabisulfitom vežemo raztopljeni kisik in izločimo ali v delovanju zatremo vse drobnoživke, ki kisik potrebujejo. Danes ne zračimo več, ker to prizadene kakovost. Če posoda ni čista, dobi vino pri spontanem vrenju priokus, zlasti še, če je bil pridelek kakovostno slab. Pri nas je za to kriva posoda, ki stoji dolge mesece prazna, zaradi česar dobi vino duh po suhem lesu. Najbolje je, če posodo po uporabi operemo in jo spet napolnimo z vodo, kateri dodamo 2-3 dkg kalijevega metabisulfitu na hl, ki sod razkuži, povrh pa še topi čreslovino.

Če temperatura v kleti presega 11 stopinj, postane vino staro, t. j. oksidira in spremeni barvo. Vino je treba zato vstekliti. V suhem okolju zgubi vino vodo, v vlažnem alkohol, vendar alkohol ne vpliva odločujoče na kvaliteto. Dovolj je, če ima 11-11,5 stopinje. Kvaliteta vina se kaže predvsem po harmoniji. Temperaturo lahko naravnamo samo v sodobni kleti.

Pretakanje

Da bi preprečili porjavitev vina, je treba vino pretakati, ko še fermentira. Najprej moramo določiti, če je vino na zraku obstojno. Če vino, ki smo ga pustili 24 ur v kozarcu, ne spremeni barve, lahko prvič pretakamo ob zračenju brez dodatnega žveplanja. Če pa vino na zraku dobi temnejšo barvo ali celo porjavi, ga moramo prvič pretakati brez zračenja ali pa ga pred pretokom močneje žveplati.

Pri pretakanju se v novjšem času zlasti pri kakovostnih vinih izogibamo zračenju. Namen zračenja je namreč bil izločanje beljakovinskih snovi in hitrejše dozorevanje vina, kar pa v sodobnem kletarstvu lahko dosežemo drugače. Zračenje povzroča izgubo buketnih, aromatičnih snovi.

Pretakanje vršimo s pumpo. Če je vino torej dobro, ga moramo pretakati brez zračenja. Če smo pri prvem pretakanju zračili, moramo vino po 6-8 tednih drugič pretočiti. Kakovostnejša vina, ki so vezana na daljše zorenje, pretočimo drugič spomladi in tretjič pred ustekleničenjem.

ŠPORT MED NAŠO MLADINO

JURKICEVA ŠESTKA KONČNO SPET ZMAGALA

Po dveh zaporednih porazih so Borovi odbojkarji spet prišli do zmage. Premagali so tokrat na domačih tleh vztrajno ekipo Scaiola iz Mantove. Kljub pozitivnemu rezultatu pa Borovci niso povsem zadovoljili. Igra je bila precej nepovezana, podaja netočne in napad neučinkovit. Vzrok je treba iskati predvsem v težavah, ki so jih imeli s treningi. Vsekakor važno je, da so kljub temu odločili tekmo v svojo korist. Predvsem prvi in zadnji set sta bila zelo napeta in so si ju Borovci zagotovili le z minimalno razliko. Popolnoma so popustili v drugem setu, precej gladko pa osvojili tretjega. Nasprotniki so bili odlični predvsem v obrambi, kjer so pokazali izredno borbenost in zagrizenost. Končni rezultat: Bor - Scaiola 3:1 (13, -6, 9, 14).

VISOKA ZMAGA NARAŠČAJNIKOV, PORAZ ČLANOV

Borovi najmlajši košarkarji so nas spet razveselili z izdatno zmago nad ekipo Tricolore. Tokrat so predvajali res lepo košarko, kar daje dobre upe za bodočnost. Bili so borbeni, hitri. Vsi so vredni pohvale, najbolj pa se je izkazal Pertot, ki je dosegel 14 točk. Končni rezultat: Bor - Tricolore 40:14 (24:10). Bor je nastopil v postavi: Kralj 6, Barazzutti, Deško 4, Segina 6, Pertot 14, Hrvatič V. 4, Hrvatič S. 6.

Člani pa so morali položiti orožje pred močno ekipo Libertas iz Trsta. Plava peterka je sicer nastopila precej okrnjena zaradi odsotnosti Rudeža in Sancina. Trener prof. Mari je tako moral povsem zamenjati posamezne vloge, zaradi česar se borovci v prvem polčasu nikakor niso znašli. Izgubljali so že z 2:20, a so si potem znatno opomogli in v drugem polčasu zaigrali zelo dobro, tako da je bil poraz proti tako močni ekipi nadvse časten: 47:58 (16:32). Od borovcev se je najbolj izkazal Savo Spacal, zelo dobra pa sta bila tudi Ambrožič in Sirk.

NEPRICAKOVAN PORAZ BOROVCEV

Borovi namiznoteniški igralci so povsem nepricakovano doživeli prvi poraz v letošnjem prvenstvu B lige. Na domačih tleh jih je presenetila ekipa Fasolin iz Bergama. To moštvo razpolaga sicer z dobrimi igralci, vendar le eden, Zambetti, je res siguran in izkušen. Proti ostalima dvema bi morali vsi trije borovci v normalni formi glad-

ko zmagati. Zal je tokrat to uspelo le Ediju Košuti, ki je z dvema zmagama in tesnim porazom proti močnemu Zambetiju edini zadovoljil. Vendar tudi on ni bil v najboljši formi in predvsem v napadu ni pokazal običajne sigurnosti. Povsem pa sta tokrat odpovedala Bole in Tomšič. Prvemu je uspelo premagati le juniorja Bellolija, Tomšič pa je moral tudi pred njim kloniti. Proti Zambetiju je Tomšič osvojil točko brez borbe, ko je

bil rezultat že odločen v korist gostov. Kljub porazu so borovci še vedno na čelu lestvice, vendar ne več sami. Prihodnjo nedeljo igrajo spet doma, tokrat proti nevarni ekipi Fiorente iz Luga. Upajmo, da bodo vsi trije spet prišli v dobro formo in zmagali.

Končni rezultat: Bor - Fasolin 4:5.

POSAMEZNI IZIDI:

Tomšič - Belloli 1:2 (-19, 10, -13)
 Bole - Zambetti 0:2 (-19, -15)
 E. Košuta - Camolese 2:0 (14, 18)
 Bole - Belloli 2:0 (10, 9)
 Tomšič - Camolese 1:2 (19, -12, -14)
 Košuta - Zambetti 0:2 (-23, -21)
 Bole - Camolese 0:2 (-18, -18)
 Košuta - Belloli 2:0 (12, 15)
 Tomšič - Zambetti 2:0 (0, 0) p.f.

SKUŠNJAVA TOTALITARIZMA SE NI ZMANJŠALA

(Nadaljevanje s 3. strani)

svojega vodje. To pa bi pomenilo v bistvu povratek na opičjo družbo. In neglede na to: kdo nas more prepričati, da tudi v taki družbi ne bo pohabljenih, grdih, neozdravljivo bolnih, v ljubezni nesrečnih, nenormalnih ali z zločinskimi nagnjenji rojenih in zato nesrečnih ljudi? Kakšen anarhizem bo tem dal srečo? In kdo more zjamčiti, da ne bo prišlo do novih oblik nasilja močnejših nad šibkimi in demagoško sposobnejših nad manj sposobnimi? Najbolj realistično sklepanje je ravno to, da bi najspretnější demagogi obšli obdobje skupinskih anarhističnih tvorb in bi direktno stremeli po ustvaritvi nove velike in strašne totalitarne diktature, obvladane od nekaj posameznikov ali majhnih skupin.

Današnja skušnjava anarhističnega totalitarizma zato ni drugega kakor sanjarija preprostih duš o prvotnem mitičnem raju na zemlji. Toda tak raj, če je kdaj obstajal, se nam nikoli več ne povrne. Sanje o raju na zemlji se vedno slabo končajo in vedno jih morajo milijoni plačati s krvjo. To dokazuje zgodovina. In nasilje, ki ga tako ljubijo mladi »kontestatorji« pri svojih demonstracijah, dokazuje, da si človeštvo od uresničevanja njihovega ideala ne more obetati drugega kakor nova nasilja, krvoprelitja, pomore »nasprotnikov« in »reakcionarjev«, nova koncentracijska taborišča, nove nabore rabljev in nove masovne grobove in novo suženjstvo.

Modernemu znanstvenemu in tehničnemu razvoju odgovarja samo urejen napredek, prilagajanje družbe vedno novim zahtevam z mirnimi, demokratičnimi sredstvi v okviru normalne pluralistične družbene dinamike, obvladovanje tehnike in uveljavljanje socialne pravičnosti v skladu z vedno novimi potrebami in sredstvi. Vse drugo so fantastične sanjarije, ki vodijo v nove tragične izkušnje in katastrofe.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak • Glavni urednik: Engelbert Besednjak • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« - Trst, ulica Sv. Frančiška 20 - telefon 29-477

F.J. * 43 SMRT V POMLADI

Še večkrat jo je od daleč videl in jo celo iskal med množico kmetov na trgu, ne da bi se sam tega zavedel. Toda srečanju se je vedno ognil, dokler ga ni nekoč sama zagledala in prihitela k njemu.

Bilo je že mrzlo in preko ramen je imela ogrnjeno volneno ruto, lica pa so ji bila zardela od vetra, ki je bril preko trga.

»Tine, zakaj me nočeš nič videti? Sem ti zamerila?« je vzkliknila.

Nekoliko v zadregi ji je dal roko.

»Ali si vedela, da sem tu? Delam pri zidarjih,« se je opravičil s pogledom na svojo z apnom obrizgano obleko.

»Nekdo te je videl, pa mi je povedal,« je dejala. »Si hud da sem te poklicala?« Čutila je, da mu ni prijetno, da ga vidi takega.

»Saj ne bom nikomur povedala, da sem te videla, niti vaši mami, če nočeš,« je rekla.

»Kako pa je z mamo? Ali si jo kaj videla?«

»Jaz ne grem nič k njej... ne upam si, saj veš,« je dejala in zardela. »Le v cerkvi jo vidim včasih. Žalostna je še vedno, a zdi se mi, da se je že malo potolažila. Rada bi ji včasih poslala mleko, pa se bojim, da ga ne bi hotela.«

»Če jo vidiš, ji reci, da jo pozdravljam. Težko mi je ob misli, da je tako sama.«

»Bom, če hočeš, toda rajši ne bi,« je rekla.

»Saj ve, da nisi ti nič kriva,« je dejal on.

Njo je rahlo zbolelo v srcu nad tem, kako je to dejal.

»Če ve, da nisem nič kriva, pa bom šla spet k njej,« je rekla s tajno grenkobo, ki je ni pokazala.

»Hočeš malo naših sliv?« je vprašal nato. »Ko smo hodili še v šolo, si jih imel rad. Počakaj za trenutek.«

Stekla je h košari in si nadevala v predpasnik sliv ter mu jih prinesla.

»Pa koliko! Saj jih nimam kam dati!« je rekel.

»Kam si jih spravljala pa takrat, ko sem ti jih dajala čez naš plot?« V žepe!« se je nasmejala.

Tudi on se je nasmešnil in si napolnil žepe z njimi, zaje-majoč polne pesti iz njenega predpasnika.

»Na, vzemi še,« mu je ponujala.

»Več žepov pa res nimam!«

Bile so že nekoliko nagubane od mraza

»Take si imel nekaj najrajši,« je rekla.

»Res je, in tudi še zdaj,« je rekel on in zanesel v usta dišeči, prezreli sad.

»Še vedno se mi zdi, da so vaše slive najboljše na svetu,« je dejal.

»To ne, a zadovoljna sem, da jih imaš še vedno rad,« je preprosto odvrnila.

»Zbogom, Kuna, in hvala ti. Veš, mudi se mi.«

»Zbogom, Tine... in pridi včasih tod mimo,« je rekla.

Obljubil je in odšel, ona pa se je vrnila k svoji košari ter stresla vanjo slive, ki so ji ostale v predpasniku.

»Ti, trola, ti,« je rekla stara kmetica, ki je stala poleg nje, »ne vidiš, da si jih stresla polovico po tleh?«

(dalje)

Vesele božične praznike in srečno novo leto želijo:

HOTEL

»PRI POŠTI«

TRST - Trg Oberdan, 1 - Tel. 24-157

vošči svojim cenjenim gostom
srečno in uspeha polno novo leto

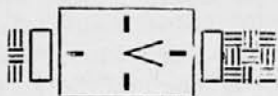
LINOTIPIJA

L. Pegan

TRST

Ul. U. Polonio, 5
Tel. 725-360

URARNA IN ZLATARNA

MIKOLJ

TRST - Campo S. Giacomo, 3 - ☎ 95-881

Bogata izbira švicarskih ur
in lično izdelane zlatnine

BUFFET

Tomažič

TRST

Ul. Cassa di Risparmio, 3 - Tel. 35-301
Kranjske klobase in kraški teran
dobiš pri TOMAŽIČU vsak dan

TRGOVINA JESTVIN

Alojz Jerkič

TRST, Strana Vecchia dell'Istria, 64
Telefon 810-210vsem svojim odjemavcem in prijateljem
želi vesel božič in uspeha polno novo
leto!ZNANA SLOVENSKA TRGOVINA
Z MANIFAKTURO IN TKANINAMI

EUROTEX

(MARIO FERFOLJA)

TRST - Ul. Mazzini, 46 - Telefon 94-550

želi svojim cenjenim odjemavcem
tu in onstran meje vesele praznike!

Stojan Udovič-Franc

TRST - Piazza Ponterosso, 5

in piazza Vecchia, 2 Tel. 29-686

Manufakturna trgovina z blagom z ve-
liko izbiro moškega in ženskega blaga
ter vsakovrstne konfekcije
želi svoji cenj. klienteli srečno novo leto

TRST - Ul. Carducci, 15 - ☎ 29-656

Bogata izbira naočnikov, daljnogledov,
toplomerov in fotografskega materialaTRGOVINA NA DROBNO
IN NA DEBELO

Keržè

TRST - Trg. S. Giovanni, 1 - Tel. 35-019

Emajlirani štedilniki in peči najmodernejših
oblik za vsa goriva. Popolne opreme
za kuhinje, jedilnice, restavracije iz emaj-
la, nerjavečega (Inox) jekla, itd. Električni
likalniki, sesalci za prah, pralni stroji,
grelci za vodo, hladilniki, dekorativni
predmeti umetne obrti od keramike do
brušenega stekla. Lestenci ter vseh vrst
električne luči klasične in moderne oblike

PRODAJA TUDI NA OBROKE

tiskarna

Graphis

trst

ulica sv. frančiška 20

☎ 29-477

VSE ZA KMETOVALCE

Edvard Furlani

TRST - Ulica Milano, 18 - ☎ 35-169

Krma za živino - Žita - Umetna gnojila
- Žveplo - Modra galica - Poljedelski
stroji - Orodje - Vsakovrstna semenaZastopnik za Trst in Gorico svetovno
znanih strojev za obdelovanje zemlje
ter kosilnice AGRIA

Kmetijska zadruga v Trstu

TRST, Ul. Foscolo, 1 - Telefon 94-386

želi cenjenim klientom srečno novo leto

Podjetje

Milan Ambrožič

TRST, Ul. Moreri 7 - Telefon 29-322

Trgovina z manufakturnim blagom
in modno drobnarijo

Kristan Susič

TRST - Ul. Roiano, 2 - Tel. 32-515

želi cenjenim odjemalcem
vesele praznike in mnogo uspeha!

Trgovina kmetijskih strojev in orodja

Marinac Vladislav

Trst. Str. Vecchia dell'Istria 64, tel. 810-211

Umetna gnojila - Krma za živino - Prvovrstna
semena lastnega pridelka in inozemska - Trte,
sadna drevesa, razne cvetlične sadike, vrtnice,
vošči vsem odjemavcem vesele praznike

Giacomo Vatovec Succ.

TRST - Ul. Torrebianca, 19
Tel. 23-587, 37-561

IMPORT - EXPORT

vošči vesele praznike vsem znancem
in prijateljem

GOSTILNA

Ostrouška

TRST - Ulica S. Nicolò, 1 - Tel. 37-918

tržaška knjigarna

TRST - Ul. sv. Frančiška, 20
☎ 61-792Najnovejše slovenske knjige - Šolske
in pisarniške potrebščine - Jugoslovanski
folklorni predmeti • želi vesel bo-
žič in srečno novo leto vsem prijate-
ljem dobre knjige

BCIKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE

S. P. A.

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

GLAVNICA LIR 600.000.000 - VPLAČANIH LIR 300.000.000

TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10

TEL. ŠT. 38-101, 38-045

BRZOJAVNI NASLOV: BANKRED

Potovalni in turistični urad

»AURORA«

TRST - Ul. Cicerone, 4 - Telefon 29-243

URARNA IN ZLATARNA

GRUDEN KAREL

TRST - Ul. Battisti, 13 - Tel. 96-306

Vesel božič in srečno novo leto 1969 želi
Trgovina z jestvinami

VISINI

TRST - Ul. Roma, 15 - Tel. 23-094

Zaloga drv in premoga

ANTON FLORIDAN

TRST - Ulica Ricci, 4 - Tel. 95-714

CVETLIČARNA

»SAVINA«

TRST - Ul. Istria, 10 - Tel. 55-590

Znani tapetnik

PAHOR MARIJ

TRST - Ul. S. Anastasio, 12 - Tel. 61-218
Sprejema vsakovrstna naročila in popravila

Zaloga tepih, papirja

T. PANJEK GODINA

TRST - Ul. Mazzini, 7 - Tel. 37-636

Drogerija

ČEKET

TRST - Ul. Solitario - Tel. 95-442
želi odjemavcem vesele praznike!

Trgovina z jestvinami

ANDREJ OBERSNEL

TRST - Ul. Maiolica, 1 - Tel. 93-070

KROJAČNICA

PODGORNIK LEOPOLD

TRST - Ul. Carducci, 32 - Tel. 41-605

»EDILNA«

PERTOT ZVONIMIR

s. a. s. di Pertot

TRST - Barkovlje, Ul. Boveto, 24 - T. 61-716

Zobozdravnika

Dr. Stanislav in Pavel Pavlica

TRST - Ul. Ghenga, 9 - Telefon 31-813

Trgovina in delavnica čevljev

GEC Trg tra i Rivi, 2 - Tel. 31-198
ROJAN

vošči vesele praznike!

TRGOVINA Z JESTVINAMI

MILAN BEVK

TRST - Ul. D'Annunzio, 9 - Telefon 741-572

GOSTILNA

NINI

vošči cenjenim gostom
vesel božič in srečno novo leto 1969
TRST - Ul. Valdirivo, 32 - Tel. 38-915

Najlepše cvetlice dobite pri

»IVANKI«

TRST - Ul. dell'Istria, 10 - Tel. 95-052

Mlekarna

MARTELANC VIDA

TRST - Ul. Miramare, 50 - Tel. 29-345
vošči vsem cenj odjemavcem vesele praznikeObilo uspeha in sreče v novem letu 1969
želi cenjenim odjemavcem

Trgovina jestvin OREL JOŽE

TRST - Ul. Geppa, 8 - Tel. 23-869

B I F E'

Pino

TRST - Ul. Ghenga, 3

Tel. 24-780

vošči vsem vesele praznike

Miran Kuret

ZALOGA VINA, LIKERJEV - UVOZ - IZVOZ

TRST - Ul. Valdirivo, 3 - Tel. 28-926

želi svojim odjemalcem uspešno novo leto!

Trgovina jestvin

MARCEL NADLIŠEK

Trst - Ul. Pascoli, 27

Tel. 722-351

vošči vsem prijetno novo leto

RIBARNICA

PERTOT MARČELA

Trst - Barkovlje, Ul. Perarolo, 2 - Tel. 28-415
želi vsem vesele praznike!

AVGUST ŠČUKA

Trgovina jestvin

TRST - Ul. Commerciale, 94 - Tel. 35-030

Vesele praznike!

Manufaktura in papirnica

MILAN SANCIN

Trst, Str. Vecchia dell'Istria - Tel. 811-205
vošči cenjenim odjemalcem

srečno novo leto 1969

Srečno novo leto

želi vsem cenjenim odjemavcem

Avgust Gregorič

TRGOVINA JESTVIN

TRST

Ul. Commerciale, 25 - Tel. 29-658

Gostilna KOBOL (JADRAN)

Trst - Ul. dell'Industria, 16 (Sv. Jakob)
Tel. 744-505

želi vesel božič in srečno novo leto

Uvozno izvozno podjetje

TECHNA

TRST - Ulica Ghenga, 2 - Tel. 35-907
Telegram: TECNALUIN

ZLATARNA

SPLENDEnte

(ŠKERLJ)

TRST - Ul. F. Filzi, 5 - Tel. 23-379
vošči cenjenim odjemavcem srečno novo leto

Pekarna in slaščičarna

VIKTOR ŠIRCA

TRST

Str. Vecchia dell'Istria, 2 - Tel. 812-223
želi vsem vesele praznike

FOTO STUDIO

E G O N

Trst, Ul. Oriani, 2/1 - Tel. 93-295 (Barriera)

PEKARNA IN
SLAŠČICARNA

G R I L A N C

Nabrežina 109 - Tel. 20-231

želi vsem srečno novo leto

VODSTVO SLOVENSKE TRŽAŠKE
SKAVTOV VOŠČI VESEL IN BLAGO-
SLOVLJEN BOŽIČ IN SREČNO
NOVO LETO!

TRGOVINA S KOLESI IN MOTOCI-
KLI TER MEHANIČNA DELAVNICA

FRANC BRUNDULA

OPČINE - Narodna ul., 118 - ☎ 221-022

GRADBENO PODJETJE

KARLO BAN & Co.
družba z o. z.

TRST - Ul. Maiolica 1/I - Tel. 90-821
želi vsem srečno in uspešno novo leto

NABREŽINA

ŽELEZNINA, GRADBENI MATERIAL, itd.

Terčon Josip

Nabrežina 124 - Tel. 20-122

TRGOVINA ELEKTRIČNIH PREDMETOV

■ *Miro Frančeskin*

Nabrežina Center - Telefon 20-238

O P Č I N E

ZALOGA VSAKOVRSNEGA
STAVBNEGA MATERIALA

Daneu Alojzij

OPČINE - Proseška ul., 13 - Tel. 221-044

DRUŠTVENA PRODAJALNA
NA OPČINAH

z. z. p. p.

OPČINE, Alpiska ulica, 85
Telefon 221-054

TRGOVINA JESTVIN

JOSIP ŠKABAR

OPČINE - Narodna ulica, 42 - Tel. 221-026

se vljudno priporoča svojim odjemalcem
tu in onkraj meje

URARNA IN ZLATARNA

ANTON MALALAN

OPČINE - Proseška ul., 18 - Tel. 221-465

TRGOVINA IN PEKARNA

ZORA ČOK

OPČINE - Narodna ulica, 61 - Tel. 221-046

Gostilna

EMILIJA SOSIČ - VREMEC

OPČINE - Narodna ulica, 65

Vesel božič in uspeha polno novo leto 1969

ZALOGA STAVBNEGA MATERIALA

CELESTINA DANEU - DANIELI

OPČINE - Narodna ulica, 77 - Tel. 221-034

REPENTABOR - COL

P A D R I Č E

B A S O V I C A

Hotel „KRAS“

REPENTABOR - Tel. 227-113

vošči svojim gostom srečno novo leto

GOSTILNA

Grgič

PADRIČE 36

Telefon 226-112

vošči cenjenim gostom in prijateljem
srečno novo leto

Vesel božič in uspeha polno novo leto želi
G O S T I L N A

Na Pošti

(Zora Presl)

BAZOVICA, št. 95

Telefon: 226-125

Gostilna L. Guštin

(POD TABROM)

COL, 8 (Repentabor) Tel. 227-120

vošči cenjenim odjemalcem in prijateljem
srečno novo leto 1969

Domače vino, kraški teran, pršut in klobase

P R O S E K

S E S L J A N

MANUFAKTURNA TRGOVINA
RAFAEL ŠTOXA

PROSEK - Tel. 225-121

vošči klijantom in znancem srečno novo leto

TRGOVINA JESTVIN

K A N T E

PROSEK, 152 - Tel. 225-223

ŽELEZINA, GRADBENI MATERIAL itd.

Terčon Andrej

SESLJAN, 27

Tel. 20-220

GOSTILNA

Blažina

Vižovlje, 8 Telefon 20-152

najemnici ZOFKA in MIRANDA

voščita vsem srečno novo leto 1969

GOSTILNA

D O L E N C

PROSEK - Devinščina 3, Tel. 225-214

Samopostrežna trgovina jestvin

DANILO LEGIŠA

SESLJAN (center) - Tel. 20-158

vošči cenjenim odjemalcem in prijateljem
srečno novo leto

Import Export

JOSIP KERŠEVANI
di B. KERŠEVANI & C. Coc. n. c.
GORICA - Korzo Italija, 75 Tel. 26-43

Zaloga drv, premoga in
stavbnega materiala - ploščice

Sajovic

GORICA - Trg Cavour, 6 - Tel. 34-96
Stari Trg

**GORIŠKO UREDNIŠTVO IN PODUPRA-
VA NOVEGA LISTA**

GORICA - Piazza Vittoria - (Travnik)
**VOŠČI VSEM BRAVCEM IN PRIJATE-
LJEM SREČNE BOŽIČNE IN NOVO-
LETNE PRAZNIKE**

ZNANA URARNA IN ZLATARNA
ŠULIGOJ

GORICA - Ul. Carducci, 49
(Gospoka ulica)

VETRIH IVAN

ZALOGA GORIVA NA DROBNO
IN NA DEBELO — PRODAJA
KEROZENE UVOZ-IZVOZ
GORICA - Ulica Lantieri 5 - ☎ 25-27

KLOBUČARNA M. LEBAN

GORICA - Ul. Rastello, 8 - Tel. 39-07
Lepa izbira moških klobukov - tudi
znamke »Panizza« in »Barbisio« - ter
ženskih in otroških klobukov, čepic,
dežnikov itd.

PODJETJE CUK GORICA

Trg Cavour, 9 Tel. 35-36
Corso Verdi, 54 Tel. 21-60

TRGOVINA JESTVIN

BUDIHNA MIRKO GORICA

Ul. Veniero 6 - Ul. V. Veneto ☎ 29-18
Najboljša postrežba!

GOSTILNA PAULIN

Toči pristna briška vina
z domačo kuhinjo

GORICA Viale XX Settembre 138

TRGOVINA JESTVIN

VELIŠČEK TEODOR GORICA

Svetogorska cesta 121 — ☎ 32-85
vošči vesele praznike

Električne in vodovodne napeljave
STANKO KOREN

GORICA — Ul. Mattioli 11 — ☎ 32-71

Katoliška knjigarna

GORICA — TRAVNIK
Piazza Vittoria 25 — ☎ 2407
PAPIRNICA

KNJIGARNA
DEVOCIONALJE
Na drobno in na debelo
Bogata izbira

**KMEČKA
BANKA**

r. z. z o. j.

GORICA

ULICA MORELLI 14 — ☎ 22-06

Ustanovljena leta 1909

BOGATA IZBERA ČEVLJEV IN OBUTVE VSEH VRST

KOSIČ

GORICA — Rastel 1/7 — ☎ 5162

vošči vsem cenjenim odjemalcem
VESELE IN SREČNE BOŽIČNE PRAZNIKE TER DOSTI USPEHOV
V NOVEM LETU 1969

TERPIN

ŠTEVERJAN — BUKOVJE — ☎ 87218

Velika zaloga najmodernejših kmetijskih strojev
Moderno urejena trgovina jestvin

vošči vsem svojim cenjenim odjemalcem

VESEL BOŽIČ IN USPEHOV POLNO NOVO LETO

Tvrdka Princič Ivan

KRMIN (CORMONS) — ☎ 6221

Viale Venezia Giulia 6

TOVARNA POHISTVA IN TRGOVINA Z LESOM

vsem svojim cenjenim potrošnikom, dobaviteljem, prijateljem in znancem
VOŠČI VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO

TISKARNA BUDIN

GORICA — Riva Piazzutta 18 — ☎ 2676

Moderno sodobno opremljeno podjetje sprejema vsa tiskarska dela po
zmernih cenah ter jih točno izvrši

VOŠČI VSEM SVOJIM CENJ. NAROČNIKOM VESELE BOŽIČNE
IN NOVOLETNE PRAZNIKE

VINOAGRARIA

(inž. Josip Rustja)

GORICA — Trg Vittoria 7 — Travnik — ☎ 5395

Pol stoletja znana trgovina z vsemi kmetijskimi potrebščinami, semeni
čebulčki in plastično opremo

vošči vsem svojim cenjenim odjemalcem

VESELE BOŽIČNE IN NOVOLETNE PRAZNIKE

GOSTILNA »PEPI«

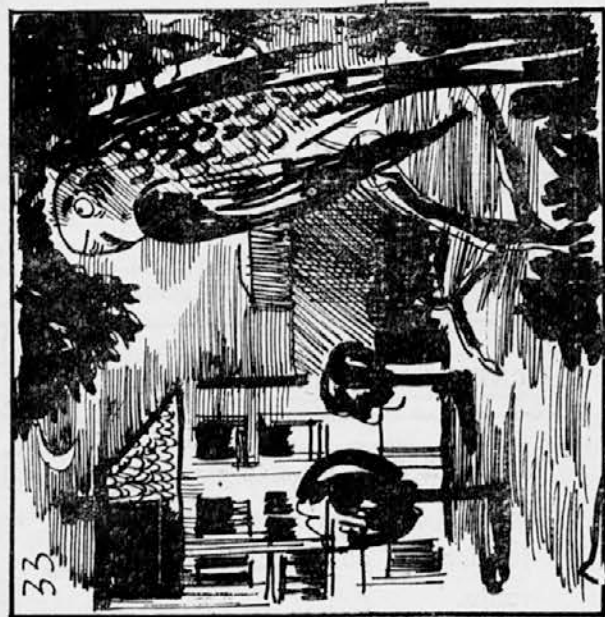
Oslavje pri Gorici — Telefon 51-74
vošči vsem cenjenim gostom in prija-
teljem vesele praznike in dosti sreče
v novem letu.

Priporoča jim svojo dobro kapljico
in domačo kuhinjo ter jih vabi na pri-
jeten oddih ob praznikih in silvestro-
vanju.

16

ZGODBA O

Bučku

33. Naposled se je Marjanca naveličala klicati. Žalostna je šla spat.

Kako izgubljenega se je počutil Bučko v temni noči! Povsod je kaj grozeče šelestelo, le počasi se je privajal temi. Trajalo je precej dolgo, preden je razločil obrise. »Domov rajši ne bi šel,« je preudarjal Bučko in nazadnje

sklenil, da bo noč prespal s svojo slabo vestjo vred v kurniku. Zlezel je tja.

Hu! Kakšna tema! Zaletel se je v steno in z bolečo bučko obležal v travi. Nazadnje je le našel linico in smuknil h kokošim.

»Egidij, nekdo je pod gnezdom!« je kriknila Kokodajša. Vse kokoši so zakokodakale.

»Mir, pa spat!« je ukazal petelin Egidij. Pute so se pomirile. Bučko si pa niti pisniti ni upal. Kokoši so se pomirile. Bučko si pa niti pisniti ni upal. Kokoši so se pomirile. Bučko si pa niti pisniti ni upal. Kokoši so se pomirile. Bučko si pa niti pisniti ni upal.

»Jaka! Jakaaaaa!«

Počasi so začele tudi kokoši vstajati. Petelin je bil že dolgo zunaj in jim vpil, naj brž vstanejo.

»Ah, ljubi Egidij, pusti nas še malo!« so se obirale pute. Ko pa je mamica prinesla zrnje, so bile v hipu vse zunaj. Takrat je tudi Bučko izkoristil priliko in smuknil na svetlo. Opreroval je, kjer bi se našlo kako zrnec tudi zanj.

Kokoši so bile prijazne z njim, saj so vedele, da je do-
mač in da ga imajo otroci radi. Ko pa so dognale, da
namerava stran, v gozd, so se kar malo nasopirile.
»Ne, kaj takega! Od doma, pa še v gozd povrh!« so ko-
kodakale in se zibale na nogah.
»Enkrat sem bil na travniku za vrtovi, pa mi je ino-
zenstva čisto dovolj,« je rekel petelin. Kokoši so kimalo:
»Da, da! Nas Egidij že ve, kaj je prav.«

34. Bučko je bil močno v zadregi. Ni si upal oglasiti se otrokom, ker se je bal, da so v hiši še vedno hudi nanj. Po drugi strani pa — če bi zdajle zakričal, bi mu petelin Egidij naložil nekaj krepkih bušk. Ta Egidij ima presneto trd kljun, je vedel Bučko.

Zato se je kar lepo potuhnil. Otroci so obhodili vse bližnje vrtove, naposled pa so se le vrnili v hišo.